Memòria 2014

"Una xarxa humana de serveis a les persones"

Àrea de Benestar Social del
Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Àrea de Benestar Social
Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Presentació

Un any més em plau presentar la Memòria d'activitats de l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany.

La meva prioritat com a president del Consell Comarcal és continuar fent de la comarca, un territori de les persones i per a les persones. Una comarca on ningú quedi endarrerit en el seu projecte de vida, i més ara, que vivim moments d'especial dificultat per a moltes famílies. Una comarca que vetlli pels col·lectius més vulnerables i que lluiti per evitar la fractura social.

Som conscients dels importants efectes que aquesta llarga crisi, està provocant sobre la qualitat de vida de les persones als nostres municipis, i aquesta situació exigeix respostes urgents i eficients per paliar alguns dels efectes més dolorosos de la crisi. Estem veient, cada dia, com creix la vulnerabilitat dels col·lectius més fràgils, els menors de 16 anys, les famílies monoparentals, i s'hi van sumant persones i famílies que fins aquests moments mai s'havien trobat en risc de patir exclusió social i pobresa.

Val a dir, que també estic convençut que com a territori tenim la fortalesa i el potencial necessari per superar, tots plegats, la complexitat d'aquest moment històric. Tenim una ciutadania activa i solidària, amb un teixit associatiu molt important i que se sent cridada a col·laborar amb una administració propera i sensible davant l'adversitat i el patiment d'una part important de la nostra comunitat.

Aquesta Memòria és una petita mostra del dia a dia dels professionals i tècnics de l'Àrea de Benestar Social, del seu compromís, de les seves complicitats amb la ciutadania, del seu esforç creatiu i innovador, per millorar les respostes als nous reptes i fer més eficients els recursos de suport a les persones i les famílies i la seva tenacitat en reduir les desigualtats socials, el seu treball constant per fer una societat més justa, per aconseguir la igualtat d'oportunitats i tenir uns municipis més inclusius i més cohesionats socialment.

Aquest és el nostre compromís.

Jordi Xargay i Congost
President del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Edita/
Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany
C/ Pere Alsius, 12
17820 Banyoles

Any/
2015

Edició/
Pla de Comunicació

Redacció/
Carles Sucarrats

Fotografies/
Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Fotografia portada/
Fem Companyia

Web/
http://benestarsocial.plaestany.cat

Índex

Introducció pàg. 5

1. L' Àrea de Benestar Social pàg. 6

2. Dades sociodemogràfiques pàg. 12

3. Anàlisi de l'entorn: 2013. Impacte de la crisi a les famílies pàg. 18

4. Atenció social bàsica pàg. 22

5. Prevenció i atenció a l'exclusió social i a la pobresa pàg. 26

6. Atenció a la infància, a la família i a les dones pàg. 32

7. Promoció de l'autonomia i atenció a la dependència pàg. 40

8. Foment de la convivència i la cohesió social pàg. 46

Àrea de Benestar Social
Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Introducció

La Memòria d'activitats de l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany de l'any 2014 que teniu a les mans presenta, de forma detallada, l'activitat realitzada pels diferents serveis i programes que la composen. La dimensió i la implicació humana que exigeix cada servei, cada recurs, cada projecte, són el resultat del treball d'un equip ampli, molt professional i compromès amb el canvi social que ens demana la ciutadania. El relat de l'activitat és un intent de compartir coneixement, experiències, bones pràctiques, transparència i a l'hora receptivitat per a la crítica i la construcció permanent d'un model de servei.

Aquesta Memòria ens l'hem pres com un compromís amb la nostra ciutadania, per tal que també pugui mesurar i avaluar l'acció i les actuacions de l'Àrea de Benestar Social. És alhora un instrument de reflexió, de crítica i de millora per a la nostra pròpia intervenció, així com un bon exercici de comunicació i transparència cap a la ciutadania del nostre entorn comarcal. Tenim, com a Àrea de Benestar Social, un objectiu molt important i essencial que és l'atenció a les persones i, especialment, les més vulnerables. Aquest principi constitueix el nostre motor i la darrera raó per la qual cada dia mantenim amb il·lusió una organització complexa, a vegades desconeguda, però tenaç i compromesa que fa que la vida de moltes de les persones i famílies més desfavorides de la nostra comunitat, sigui més digna.

També des de l'Àrea de Benestar Social s'impulsen programes innovadors d'atenció a les famílies, als infants, es dóna recolzament al treball grupal i a l'acció comunitària, com queda reflectit a les pàgines d'aquest document. En aquest punt, vull destacar la solidaritat, l'esforç i la sensibilitat social dels onze ajuntaments de la comarca, que han aportat els recursos necessaris per reforçar programes i serveis bàsics d'atenció: aliments, habitatge, subministraments, casals i beques, per tal de donar suport a aquelles persones amb més dificultats socials i econòmiques.

M'agradaria destacar també el treball que portem a terme, per concretar estratègies compartides, amb altres agents socials del territori, des d'entitats sense afany de lucre, associacions, entitats residencials i centres privats, altres sectors públics -educatius, sanitaris, cossos de seguretat..- Estem posant les bases per una actuació més global, integral i que respongui millor a les demandes i necessitats de les persones, creant xarxa i desplegant les diferents activitats amb l'objectiu comú d'obtenir una comarca més inclusiva i més cohesionada socialment.

Som conscients, però, que no n'hi ha prou; el treball, el treball digne i suficient, és un factor clau d'inclusió social i malgrat les macroxifres que parlen d'una incipient recuperació, l'atur es manté en uns nivells absolutament alts i molts dels nous llocs de treball no garanteixen uns ingressos suficients per assegurar unes condicions dignes de vida. S'ha d'augmentar el parc d'habitatges socials, hem de fer els recursos més accessibles a la població, i hem de treballar per reduir la fractura social que provoca l'augment de les desigualtats socials.

És per això que socialment tenim grans reptes que ens han de fer créixer com a ciutadans, però també, i principalment, com a professionals dels serveis públics, com a tècnics que ens devem a tota la ciutadania i especialment als més necessitats.

No voldria acabar sense un reconeixement molt sincer a tot el personal que forma part de l'Àrea de Benestar Social, a totes aquelles persones vinculades al tercer sector, als que formen part del generós voluntariat de la comarca i als professionals de les empreses col·laborades. Tots plegats fem xarxa. Gràcies.

Antoni Pérez Yuste
Director de l'Àrea de Benestar Social

1.
L'Àrea de Benestar Social

A continuació presentem en grans línies la gestió de l'Àrea de Benestar Social (ABS) al llarg del 2014, destacant els aspectes més rellevants.

Prestació de nous serveis

Si tenim present que els infants d'avui són les persones adultes que conformaran la societat del demà, l'atenció a la infància no tan sols ha de ser la clau per assolir el seu benestar present, sinó també per afrontar el futur amb garanties.

Una manera de pensar amb el seu futur és l'impuls que l'Àrea de Benestar Social ha donat a la creació d'una xarxa d'espais socioeducatius a la ciutat de Banyoles amb l'objectiu de proporcionar atenció a tots els menors entre els 6 i 12 anys en situació de risc per afavorir el seu desenvolupament personal i la integració social, així com l'adquisició d'aprenentatges per prevenir i evitar el deteriorament de les situacions de risc i compensar dèficits socioeducatius. Els serveis socioeducatius de la ciutat estan ubicats al Centre Cívic Banyoles (SE la Farga), al casal de Sant Pere (SE Tangram) i al barri de Canaleta (SE Canaleta-Can Puig).

Tangram. Servei socioeducatiu de Sant Pere

També fent referència a la infància, el Centre Obert ha engegat un nou grup d'intervenció interfamiliar, Suku Luvata, en el qual hi participen famílies i infants.

Aquesta nova metodologia de treball ha representat un coneixement més proper de les dinàmiques familiars i ha permès ajustar més els objectius de millora de cada família.

Aquest any a l'edifici El Portal s'ha iniciat el Servei d'Acompanyament Terapèutic a Homes, un espai vinculat al SIAD amb l'objectiu d'ampliar l'atenció integral en violència de gènere i treballar amb la figura masculina en els nuclis on sigui possible.

Pel que fa a la gestió, volem informar que l'Ajuntament de Banyoles a inici d'any va traspassar el Pla de Desenvolupament Comunitari a l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal. L'Àrea també ha rebut l'encàrrec de tramitar les ajudes pel menjador escolar de tota la comarca (de les 664 sol·licituds presentades, 435 es van resoldre positivament i en el termini acordat per la Generalitat).

Participació

El treball en xarxa ens fa conscients que els professionals formem part de la xarxa social que teixeixen les persones. Per això és necessari que establim uns espais interdisciplinars per esdevenir agents de canvi. Aquesta manera de treballar aconsegueix multiplicar els beneficis, rendibilitzar els esforços dels professionals i de les institucions, facilita la informació, la coordinació i la creació de projectes o accions comunes.

En aquest sentit l'Àrea de Benestar Social ha impulsat i ha treballat en diferents plataformes per generar aquest treball:

- Taula d'Infància del Pla de l'Estany
- Taula d'Atenció a les Persones amb Discapacitat
- Taula per la Inclusió Social
- Consell Consultiu de la Gent Gran
- Comissió de Seguiment de l'Acord Comarcal d'Actuació en Situacions de Violència Masclista
- Comissió contra la Mutilació Genital Femenina

Un exemple del treball en xarxa és el Gran Recapte, organitzat de manera conjunta entre entitats del tercer sector, ciutadania, Administració i voluntaris (Fundació Banc dels Aliments, Caritas, Creu Roja i l'Àrea de Benestar Social del Pla de l'Estany). Aquest any es va aconseguir superar les 20 tones de menjar, que es van destinar al Centre de Distribució d'Aliments. Això va ser possible gràcies a la col·laboració de 8 supermercats i 200 persones voluntàries distribuïdes en els punts de recollida i en el magatzem. Un cop més, el Pla de l'Estany demostra el seu esperit solidari i generós.

Gran Recapte d'Aliments al Pla de l'Estany

Un altre fruit del treball en xarxa ha estat l'elaboració i aprovació del Protocol sobre l'abordatge dels matrimonis forçats, o el projecte Tardes joves que ha nascut de la detecció de necessitats de la Taula d'Infància del Pla de l'Estany.

El Departament de Benestar i Família de la Generalitat ens ha fet partícips en el procés d'elaboració del nou model de Serveis Socials Bàsics, en el nou model de Serveis Socioeducatius, convidats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència, i en la redefinició dels plans locals d'inclusió social de Catalunya, en el marc del Pacte contra la pobresa.

Equipaments i nous recursos

Amb l'ampliació del Centre Cívic Banyoles s'han guanyat dos espais polivalents, un dedicat a l'accés a les noves tecnologies i l'altre com a espai socioeducatiu, a part d'un despatx i uns serveis.

A finals d'any el Centre de Distribució d' Aliments es va traslladar al passeig Mas Riera, núm 37 (polígon de la Farga) amb la finalitat de millorar la gestió del servei, tant pel que fa a l'ampliació de l'espai de magatzem com a l'atenció a les persones.

El Consell Comarcal va adquirir una furgoneta adaptada per al servei Fem Companyia, la qual cosa permet que moltes persones puguin accedir a les activitats de dinamització que es realitzen als municipis de tota la comarca.

Ampliació Centre Cívic Banyoles

Nova furgoneta adaptada

Qualitat

Com a Àrea de Benestar Social ens marquem l'obligació d'aplicar criteris o indicadors d'avaluació de la qualitat dels serveis, programes, actuacions i prestacions, vetllant perquè els serveis i recursos s'adaptin a les necessitats socials i al desenvolupament de la comunitat.

Qualitat de servei

Hem rebut el reconeixement com a bona pràctica del projecte Inter 12/90 Relacions intergeneracionals i interculturals que ha estat inclòs al Banc de Bones Pràctiques (BBP) del Govern Local de la Federació de Municipis de Catalunya i de la Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autonòmics i Locals.

Mitjançant el sistema de reclamacions, queixes i suggeriments s'han intentat resoldre satisfactòriament per ambdues parts les 7 queixes presentades. Per millorar l'atenció a la persona, s'ha iniciat una prova pilot que es basa en la figura mediadora entre la persona que presenta la queixa i el servei. Així s'ha creat un espai d'atenció en el qual es dóna l'oportunitat a la persona que ha presentat una queixa per escrit i no s'ha sentit satisfeta de la resolució presa perquè pugui expressar la seva disconformitat. Per part nostra, argumentem els motius que ens han portat a prendre aquella decisió i la revalorem si és necessari.

Qualitat tècnica

• Integració de la pàgina web a la nova web del Consell Comarcal, fet que representa una millora a nivell d'informació.
• Millora en la gestió gràcies a l'adquisició i disseny de nous programes informàtics (gestió d'expedients, beques de menjador, accés al padró municipal de Banyoles...).
• Avenç considerable en el compliment de la protecció de dades de cada servei.
• Al llarg de l'any s'ha potenciat, mitjançant formació i tallers pràctics, l'ètica aplicada a la intervenció social.

Qualitat en la gestió

• Establiment d'objectius per a la millora de disfuncions o llacunes en tots els aspectes que conformem l'àrea.
• Implantació del quadre de comandament per a tots els serveis.
• Compliment en la implementació en tots els serveis de l'enquesta de satisfacció de la persona atesa, anàlisi i orientació en la millora de la gestió.
• El CDIAP ha aplicat estàndards de qualitat en la va-loració de cada un dels objectius del servei. La valoració final ha estat molt positiva i molt pròxima al que la Generalitat ha estipulat com a principi de qualitat total.

Innovació i millora contínua

• Foment de la cultura de l'avaluació com a base sòlida per identificar els àmbits de millora (memòries anuals de cada servei i revisió semestral d'objectius).

• Promoció de la formació com a base per a la millora i actualització de les competències i habilitats professionals. Aquest any un 98% de les persones treballadores de l'Àrea de Benestar Social ha realitzat algun tipus d'acció formativa, i un 88% ha realitzat 2 o més accions formatives. En total s'ha assistit a 45 accions formatives (cursos, jornades, conferències). Un dels objectius de la comissió formativa ha continuat essent el de potenciar formació cap a la millora metodològica del treball dels professionals. En aquest sentit s'han realitzat un total de 29 accions formatives per a la millora de l'atenció al públic, millora en la intervenció, aplicació de noves tecnologies i ètica aplicada a l'àmbit social.

• Com a innovació, podem destacar l'exploració de noves metodologies en la supervisió de casos, amb resultats satisfactoris i enriquidors.

• Els serveis mancomunats amb el CASC (Consorci d'acció Social de Catalunya) ens han permès continuar en la línia d'innovació:

- Servei d'unificació dels processos de treball dels Serveis Socials
- Plataforma electrònica de Gestió d'Expedients de Serveis Socials
- Jornades d'innovació social. Càpsules d'innovació 10x10 (2a edició)
- Jornada Impacte i SROI. L'avaluació de l' impacte i el retorn de la inversió dels Serveis Socials als ajuntaments de Catalunya

Gestió econòmica

El pressupost de despeses per a l'exercici 2014 va ser de 2.286.711,14€. Pel que fa a les fonts d'ingressos, la principal prové de la Generalitat de Catalunya, que representa un 54,1%; seguit dels ajuntaments, amb un 32,7%. La major part de les despeses es destinen a l'atenció social bàsica i a la dependència.

Gràfic 1. Despeses de l'Àrea de Benestar Social. 2014

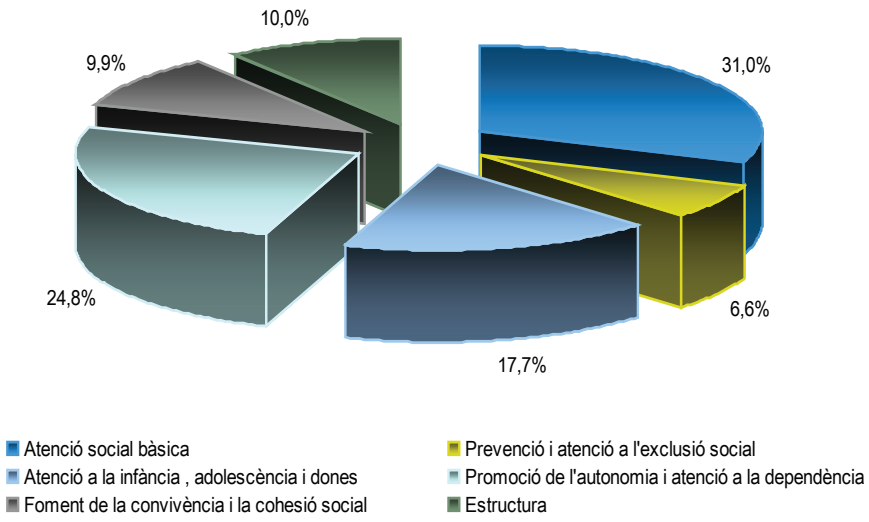

Font. Elaboració pròpia a partir del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Gràfic 2. Fons d'ingressos de l'Àrea de Benestar Social. 2014

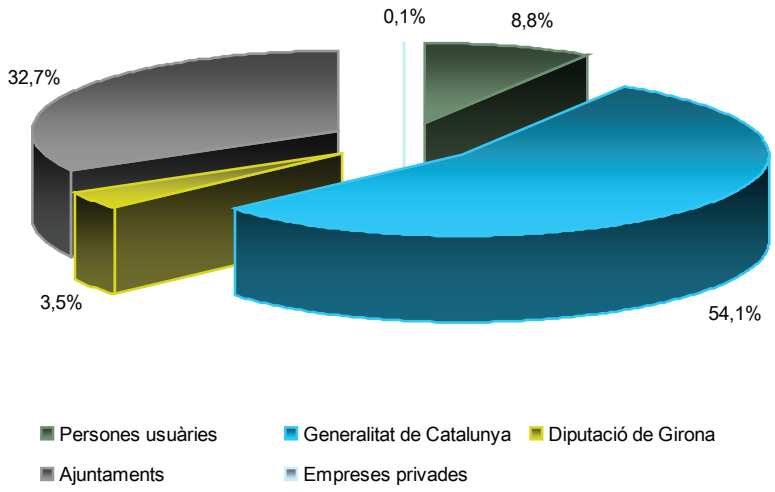

Font. Elaboració pròpia a partir del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

2. Dades sociodemogràfiques

La població de la comarca del Pla de l'Estany és, segons les dades oficials de gener de 2015, de 31.554 persones. Representa un augment de 229 persones respecte les dades de 2013, sobretot de la ciutat de Banyoles.

En el Gràfic 3 podem observar, en xifres reals, l'evolució del creixement de la població a la comarca on es constata que el creixement ha estat continu i positiu. Des de l'any 1991, segons dades de les quals disposem, el creixement de població de la comarca ha estat elevat. La mitjana d'aquest creixement, però, es troba per sota del de Banyoles que ha experimentat un augment de la natalitat i un important flux migratori exterior i interior.

El 2013 hi ha un lleu descens de població causat, per una banda, per una actualització del padró d'habitants, i per l'altra, per un cert desplaçament d'algunes persones a altres municipis de la comarca. El 2014 les xifres es tornen a situar en aquest creixement continu.

El 2014 la població del Pla de l'Estany ha augmentat en 229 persones.

En la següent taula presentem la distribució de la població per a cada municipi i per sexe amb les últimes dades recollides de l'any 2014.

Taula 1. Població del Pla de l'Estany per municipis. 2014

Municipi	Total	Homes %	Dones %
Banyoles	19.343	50,2%	49,8%
Camós	686	50,3%	49,7%
Cornellà del Terri	2.235	51,0%	49,0%
Crespià	245	50,6%	49,4%
Esponellà	458	50,0%	50,0%
Fontcoberta	1.442	48,8%	51,2%
Palol de Revardit	474	51,3%	48,7%
Porqueres	4.529	49,7%	50,3%
Sant Miquel de Campmajor	232	53,0%	47,0%
Serinyà	1.123	50,9%	49,1%
Vilademuls	787	51,8%	48,2%

Font. Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat.

A nivell poblacional ens cal destacar dos aspectes importants del Pla de l'Estany: la presència de municipis amb un gran pes de la població jove de 0 a 29 anys, com Banyoles o Porqueres, i municipis amb un important envelliment de la població, com Crespià o Vilademuls.

Gràfic 3. Evolució de la població al Pla de l'Estany. 2008-2014

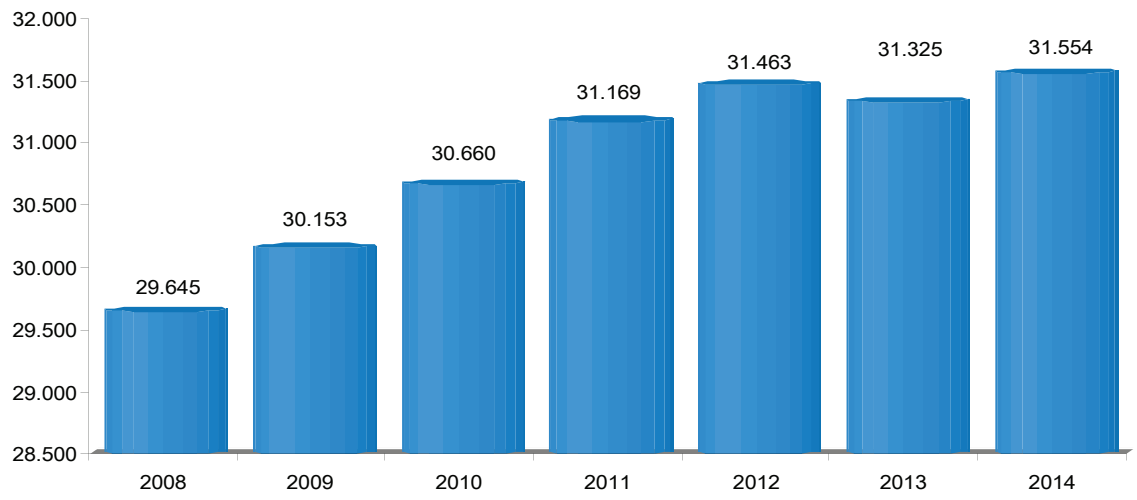

Font. Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat.

Gràfic 4. Piràmide d'edats població del Pla de l'Estany 2014.

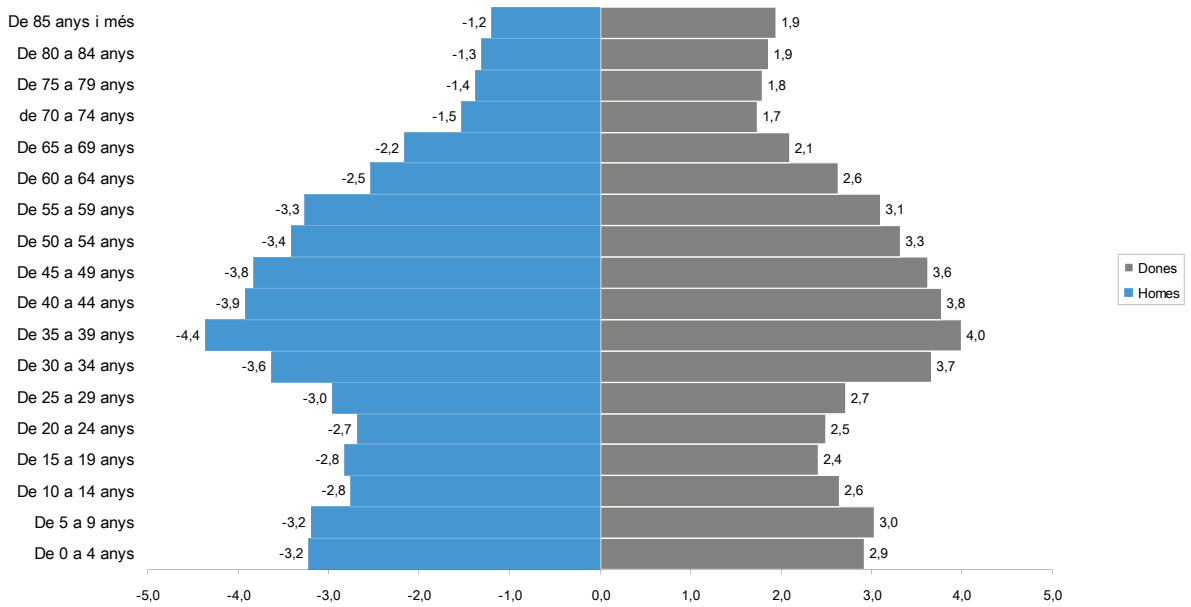

Font. Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

L'estructura d'edats de la població ens mostra una intensificació a curt termini del creixement de la població jove en la base de la piràmide, resultat de l'augment del nombre de naixements i del creixement del saldo migratori en edats infantils; també ens indica una tendència de cert envelliment de la població i sobretot de les dones (Gràfic 4).

A més de la piràmide d'edats, molt representativa de l'evolució de les societats desenvolupades en què la població es va envellint, presentem un conjunt d'índexs que ens mostren les variabilitats poblacionals en els diferents municipis del Pla de l'Estany (Taula 2).

Taula 2. Representació diferents índex. 2014

Municipi	Índex envelliment	Índex sobreenvelliment	Índex dependència juvenil	Índex dependència global
Banyoles	90,44	19,7	27,8	52,9
Camós	162,38	14,6	24,0	62,9
Cornellà del Terri	125,49	16,7	25,0	56,3
Crespià	130,00	19,2	26,1	60,1
Esponellà	111,11	17,0	33,6	70,9
Fontcoberta	78,95	19,5	24,7	44,2
Palol de Revardit	110,13	14,9	25,6	53,9
Porqueres	88,16	14,0	27,4	51,6
Sant Miquel de Campmajor	207,41	21,4	18,1	55,7
Serinyà	97,52	17,3	27,9	55,1
Vilademuls	132,31	23,3	26,8	62,3
Pla de l'Estany	95,81	18,4	27,3	53,4
Catalunya	112,81	15,3	23,7	50,5

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del padró.

Gràfic 5. Pes de la població estrangera per municipis. 2014

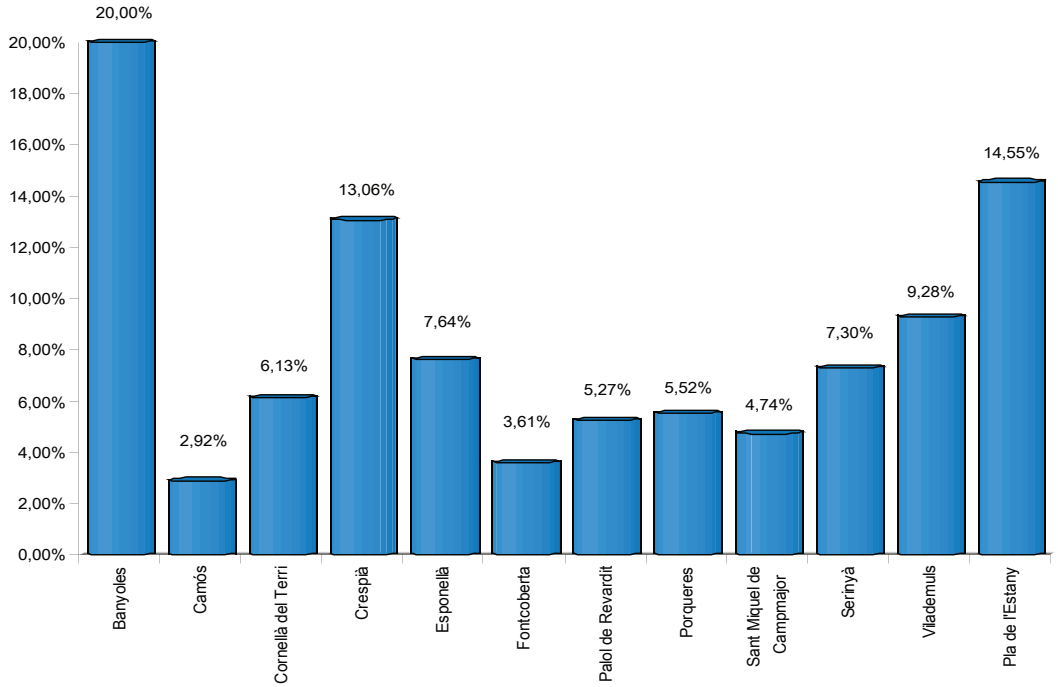

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del padró municipal

La proporció de població estrangera sobre el total de població al Pla de l'Estany és d'un 14,55% a desembre de 2014 (1,3% menys que l'any anterior); a Banyoles, en canvi, és d'un 20% (1% menys que el 2014).

El Pla de l'Estany té municipis amb un alt percentatge de població estrangera i altres amb un percentatge molt baix.

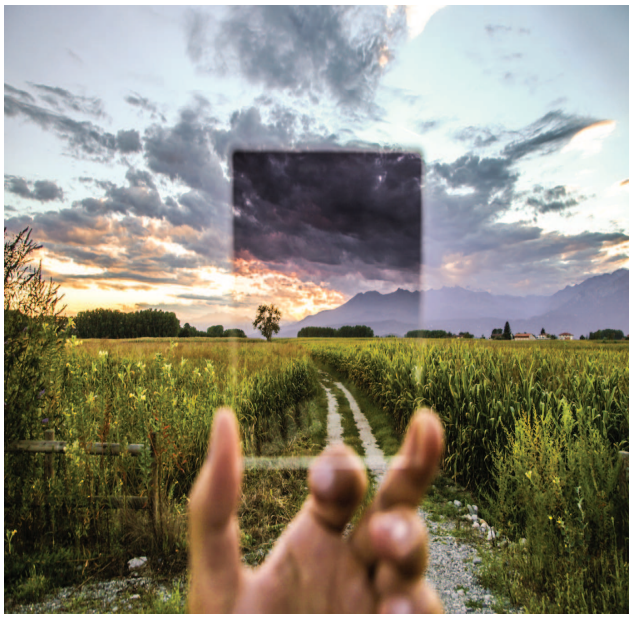

Un altre element que cal tenir en compte és l'atur. L'atur al Pla de l'Estany ha tancat el desembre amb 1.666 persones aturades, unes 100 menys que l'any anterior, cosa que suposa un 6,2% menys. Aquestes dades constaten una baixada contínua del nombre d'aturats a la comarca durant el 2014.

Al llarg de l'any, només hi ha hagut tres mesos en què el nombre d'aturats ha pujat respecte el mes anterior: el gener hi va haver un repunt, però després es va iniciar una tendència a la baixa fins als mesos de juliol i agost, quan les xifres van tornar a pujar lleugerament. Des de l'agost fins a finals d'any, les dades han baixat de forma continuada.

Dels 1.666 aturats que hi havia a la comarca a finals de 2014, 865 són homes i 801 dones.

La taxa d'atur registral és de l'11,87% al Pla de l'Estany i del 13,61% a Banyoles.

Gràfic 6. Evolució atur registrat Pla de l'Estany. 2005-2014

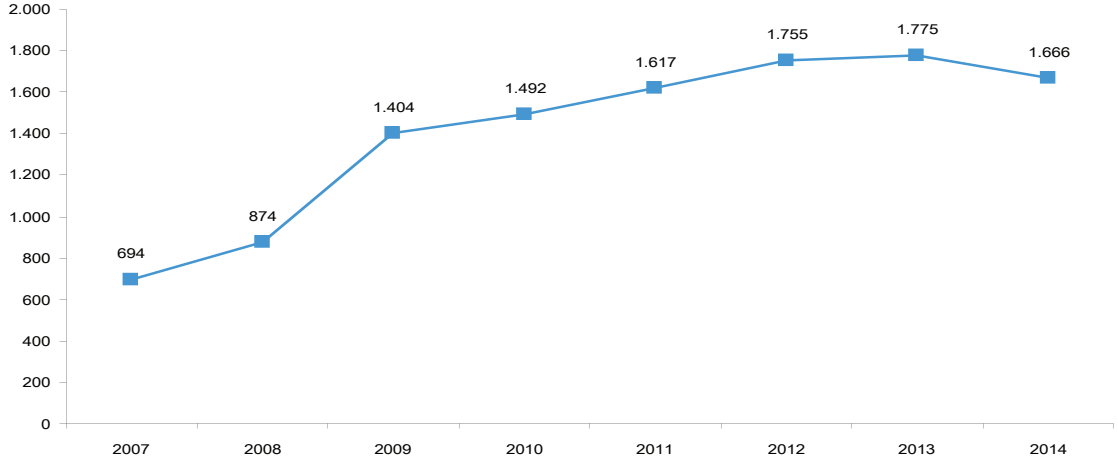

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball

La tendència a la baixa és constant a tots els municipis del Pla de l'Estany. Només Crespià i Esponellà registren, respectivament, 4 i 2 persones aturades més a finals de 2014 que al 2013. La reducció interanual més important s'ha registrat als municipis de Banyoles i Cornellà del Terri. En dades del mes de desembre de 2014, la capital de comarca té 1.210 persones a l'atur, 13 menys que el mes anterior i 34 menys que ara fa un any; mentre que a Cornellà del Terri hi ha 33 persones menys a l'atur. Pel que fa als pobles més petits, destaca el descens experimentat a Serinyà (12 persones menys a l'atur) i a Vilademuls (10 menys).

Taula 3. Taxa i atur registral per municipis. Pla de l'Estany 2014

Municipi	Atur registrat	Taxa d'atur registral
Banyoles	1.210	13,61%
Camós	26	9,43%
Cornellà del Terri	62	7,30%
Crespià	15	13,00%
Esponellà	20	9,44%
Fontcoberta	44	7,60%
Palol de Revardit	7	4,40%
Porqueres	184	9,16%
Sant Miquel de Campmajor	8	7,53%
Serinyà	48	12,53%
Vilademuls	42	13,03%
Pla de l'Estany	1.666	11,87

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball

Per grans grups d'edat, els homes majors de 45 anys són els que presenten la xifra més important. Volem destacar també l'alta xifra de dones en atur majors de 45 anys i de 30 a 44 anys.

Gràfic 7. Persones aturades per edat i sexe. 2014

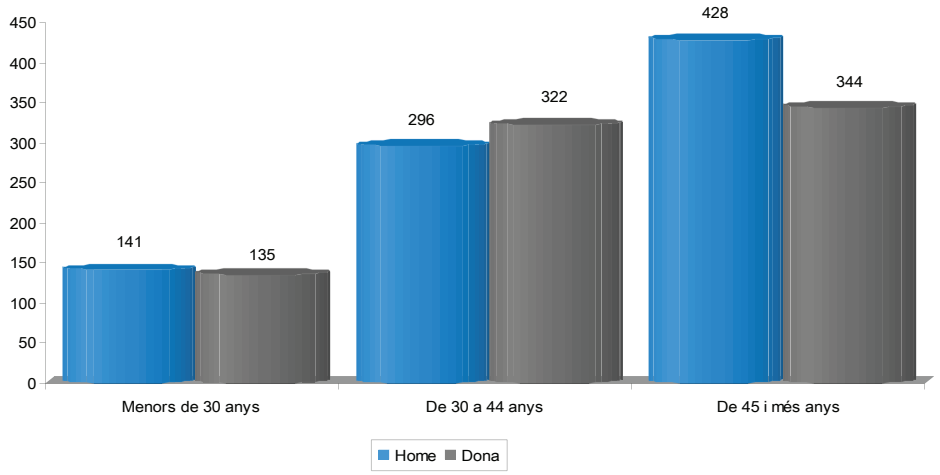

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball

Bona part d'aquestes persones aturades, un 42,73% porta menys de 6 mesos en aquesta situació. Aquesta dada és significativa perquè ens presenta un altre element important de reflexió: la precarietat i la inestabilitat laboral. Un 13,34% de les persones fa entre 6 i 12 mesos que busquen feina; un 11,3% entre 12 i 18 mesos, un 7,5% entre 18 i 24 mesos i un 24,6% fa més de 2 anys que busquen feina. Aquestes últimes dades també ens mostren un altre element de reflexió: la cronificació de la situació i la dependència de les transferències socials.

401 persones porten més de dos anys en situació d'atur. Són persones que depenen, majoritàriament, de les ajudes prestades pels Serveis Socials.

Gràfic 8. Atur registrat per durada. Pla de l'Estany 2014

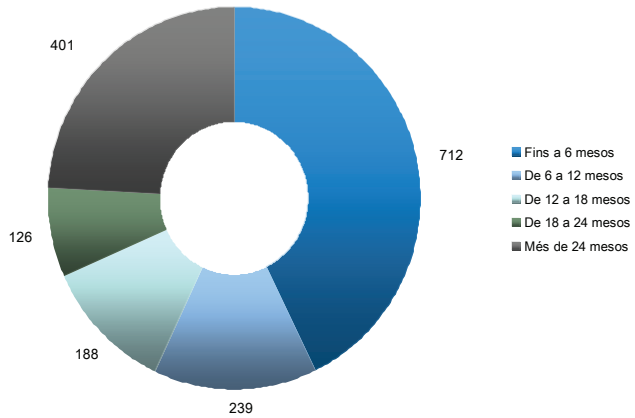

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball

3.
Anàlisi de l'entorn: Han desaparegut els efectes de la crisi?.

1.

No sabem si s'ha acabat la crisi, però les conseqüències s'agreugen.

Després de set anys de crisi, el Govern català i l'espanyol asseguren que les darreres xifres macroeconòmiques mostren la llum al final del túnel. Tanmateix, tot i que algunes dades fan pensar que es comença a sortir de la crisi, l'escenari post-crisi que es dibuixa no és gens esperançador. Els estudis d'entitats socials mostren una preocupant situació d'augment de la precarietat laboral i de les desigualtats i l'aparició d'un nou col·lectiu de treballadors pobres.

A nivell local, aquesta imatge la veiem diàriament des dels Serveis Socials. En aquest sentit, i el que considerem un indicador molt clar de les dificultats que afronten les nostres famílies en el dia a dia, les ajudes tant econòmiques com en espècie, augmenten any rere any.

Les dades de pobresa a Catalunya (2013) fixen la taxa de risc de pobresa en un 19,8%, quan la de l'Estat era del 22,4% i la de la UE27, del 16,7%.

Si en la Memòria de l'any 2013 ja destacàvem un augment del nombre de famílies que reben ajudes d'urgència social, aquest 2014 han seguit augmentant en nombre i en quantia econòmica, passant de les 220 famílies que havien rebut ajudes econòmiques directes a 241 famílies que l'han rebut aquest any. De la mateixa manera, dels 121.823,99€ que s'havien destinat a aquesta tipologia d'ajuda s'ha passat als 170.387,10 € l'any 2014.

Significatiu és també l'augment del nombre de persones del Centre de Distribució d'Aliments (CDA) del Pla de l'Estany. L'any 2013 es varen atendre 347 famílies (1.273 persones); el 2014 s'ha arribat a les 437 famílies (1.601 persones).

Aquests indicadors ens descriuen una situació molt complicada per moltes persones i famílies que dibuixen una situació de continu empobriment i de dificultats.

2.

Socialització de la pobresa

Seguint resultats de l'Enquesta de condicions de vida de la població de Catalunya s'extreu una radiografia i unes conclusions sobre la pobresa a Catalunya que cal destacar i tenir en compte:

1. La pobresa de la societat augmenta, és a dir, ens trobem davant una socialització de la pobresa.

2. El perfil de la població pobra canvia. Ja no són les persones grans les que presenten les taxes més altes de pobresa, sinó els menors de 16 anys, és a dir, la pobresa infantil.

3. Aquest fet s'explica perquè la franja d'edat que més ha augmentat en pobresa és la que té entre 35 i 45 anys, és a dir, les persones que viuen en llars amb 2 o més fills.

4. La pobresa entre homes i dones també convergeix, i aquesta dada ens reafirma de nou una socialització de la pobresa.

Assistim així a un empobriment de les classes mitjanes i les classes populars. Al mateix temps cal tenir en compte que l'indicador de Gini, un indicador que mesura la desigualtat entre les persones més riques i les més pobres, creix a tot Catalunya. Podem interpretar així que les capes socials més benestants no noten la crisi mentre que l'empobriment ve de les capes més baixes de la societat.

La desigualtat entre rics i pobres augmenta des de fa 5 anys i cada vegada és més gran.

3.

Perfils vulnerables.

Més enllà de les privacions econòmiques les dificultats socials de moltes persones s'expressen en moltes altres situacions que inclouen totes les franges d'edat de la població del Pla de l'Estany i que han contribuït a generar noves necessitats socials susceptibles de ser ateses per les polítiques socials i, en concret, pels Serveis Socials.

Per tant, és important destacar la varietat i complexitat de les necessitats socials que s'atenen a través dels diferents programes de l'Àrea de Benestar Social, abastant totes les edats, des de la infància més primerenca fins a la vellesa. Cal donar respostes lògiques i coherents d'acord amb les noves necessitats que apareixen en un context social i econòmic complex, delicat, canviant.

Les persones amb manca d'autonomia per raons d'edat, malaltia o discapacitat que necessiten l'atenció d'altres persones o les que tenen dificultats de tipus relacional per situacions de violència, desemparament, negligència o aïllament en l'entorn familiar o comunitari representen un gran nombre de les problemàtiques que es treballen des dels Serveis Socials. En aquest sentit, som una societat cada cop més vulnerable.

Al mateix temps resulta imprescindible seguir treballant amb els perfils més vulnerables sota el principi d'igualtat d'oportunitats amb infància, dones i població d'origen estranger.

4.

Reforçament de la xarxa d'actors.

Davant aquestes complexes necessitats socials, volem destacar el treball engegat des de fa anys a la comarca pel lideratge i reforçament de la xarxa d'agents.

El factor clau de l'estratègia ha estat buscar el màxim profit i rendiment de tots els elements que intervenen en l'acció amb la voluntat d'utilitzar els recursos de la manera més aprofitable i intentant treure'n el màxim rendiment (agents i recursos). Davant aquesta premissa, que es centra en els conceptes d'eficàcia i eficiència, la xarxa d'actors i d'entitats aglutinades en els diferents espais i òrgans de participació han esdevingut claus per tal de garantir una forma de treballar coordinada i col·laborativa, l'aprofitament intel·ligent dels diferents recursos de la comarca i el desenvolupament d'accions amb la utilització del mínim nombre de recursos.

Cal destacar el treball que es realitza a la Taula de Coordinació del projecte Salut i crisi, la Taula d'Infància del Pla de l'Estany, la Taula de Discapacitat del Pla de l'Estany i als 10 consells socials municipals de la comarca.

El treball coordinat entre l'Administració pública i les entitats de la comarca està esdevenint un element clau per treballar reactivament contra els efectes de la crisi.

5.

La inclusió social, una estratègia de tots/es

És un procés que garanteix que les persones en situació de risc de pobresa i exclusió social arribin a tenir les oportunitats i recursos necessaris per participar plenament en la vida econòmica, social i cultural, i es beneficiïn d'un nivell de vida i un benestar considerats normals en la societat en la qual viuen. Això els assegura una major participació en la presa de decisions que afecten les seves vides, així com la garantia dels drets fonamentals.

És cabdal que des del món local es desenvolupi una actuació pública adreçada a fer front a les diferents dimensions de l'exclusió social i a la lluita contra la pobresa. El desplegament de les polítiques d'inclusió social posa de manifest la necessitat que aquestes siguin dissenyades des de la proximitat, des de la integralitat i des d'un enfocament de benestar local.

Per tant, hem d'entendre que una estratègia conjunta per la inclusió social esdevé una oportunitat per la nostra comarca. En un moment de crisi com l'actual, és molt important que tota la població tingui garantides les seves necessitats bàsiques, però també és fonamental elaborar una estratègia sòlida que orienti el treball de tots els professionals per eradicar/minvar la pobresa i l'exclusió social i per prevenir el creixement d'aquest fenomen. Veiem així una necessitat per generar línies de treball innovadores, en les quals l'anàlisi, la investigació social i la reflexió conjunta entre agents socials tinguin una gran importància. La planificació estratègica, el treball en xarxa i col·laboratiu, el tractament integral dels individus i l'orientació comunitària són les eines de treball bàsiques que cal potenciar.

4.
Atenció social bàsica

El Servei Bàsic d'Atenció Social té les funcions d'informació, orientació i assessorament. Realitza la detecció i prevenció de situacions de risc social o d'exclusió, aplica el tractament de suport a persones, famílies o grups i desenvolupa accions comunitàries. És el servei que rep i analitza les demandes relatives a les necessitats socials de la comarca.

Les actuacions del servei durant el 2014 han continuat marcades per la situació de crisi estructural que pateix el país i que afecta amb major profunditat les capes més vulnerables de la comunitat i converteix les persones que han perdut la feina i que no tenen expectatives d'aconseguir-ne en un sector també vulnerable.

Els equips bàsics d'atenció social han atès 2.281 persones. Les persones beneficiàries dins la unitat familiar d'aquesta atenció han estat 3.028 persones.

Aquesta xifra significa un augment de 531 persones respecte l'any 2013 (30,34%). Aquest augment de persones ateses s'explica per la implementació d'un nou sistema de comptabilització informàtica molt més ajustat a la realitat.

L'Atenció Social Bàsica es realitza a tota la comarca del Pla de l'Estany. En aquest sentit, i per lògica, el nombre més important de persones ateses són de la ciutat de Banyoles. A la següent taula podem veure el nombre de persones ateses distribuïdes per municipis i sexe. També aquest any hem pogut comptabilitzar les persones beneficiàries de l'atenció i el percentatge de població atesa respecte el total de població.

Taula 4. Persones ateses i beneficiàries distribuïdes per municipis i sexe pel Servei Bàsic d'Atenció Social. Any 2014

Municipi	Persones ateses	Persones beneficiàries	% Homes	% Dones	% població atesa
Banyoles	1.689	2.225	44,8%	55,2%	8,73%
Camós	36	39	50,0%	50,0%	5,25%
Cornellà del Terri	132	180	37,9%	62,1%	5,91%
Crespià	15	22	33,3%	66,7%	6,12%
Esponellà	20	27	40,0%	60,0%	4,37%
Fontcoberta	59	82	47,5%	52,5%	4,09%
Palol de Revardit	13	14	46,2%	207,7%	2,74%
Porqueres	193	279	43,0%	57,0%	4,26%
Sant Miquel de Campmajor	10	12	30,0%	70,0%	4,31%
Serinyà	68	90	54,4%	45,6%	6,06%
Vilademuls	46	58	41,3%	58,7%	5,84%
Pla de l'Estany	**2.281**	**3.028**	**44,5%**	**56,4%**	**7,23%**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Per grups d'edat, les persones d'entre 35 i 64 anys (37,53%) i les de 18 a 34 (19,73%) són les que han rebut més atenció, seguides de les de 3 a 11 anys (10,78%) i de les de més de 85 anys (10,34%).

Gràfic 9. Persones ateses pels SBAS per grups d'edat. Any 2014

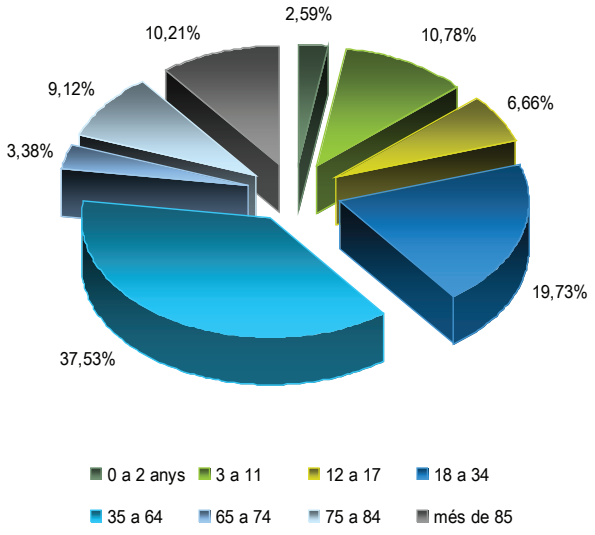

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Bona part de la intervenció que es porta a terme des dels Serveis Bàsics d'Atenció Social es realitza a través de les entrevistes individuals o familiars. Al 2014 s'han efectuat 6.516 entrevistes concertades (2.226 més que l'any anterior), 476 visites a domicili i 60 acompanyaments.

El tipus de problemàtiques ateses des dels Serveis Bàsics d'Atenció Social són molt diverses, però les podem agrupar en les categories de la taula 5. Destaquen les problemàtiques de tipus econòmic, relacionades amb el context socioeconòmic actual, i les laborals, de salut i les mancances socials.

Hi ha hagut un augment de demandes, d'entrevistes i de gestió per donar resposta a les necessitats més bàsiques de les famílies amb menors (aliments i ajuts econòmics).

Taula 5. Problemàtiques ateses pel SBAS. 2014

Tipus	Nombre	%	Descricpció
Habitatge	202	6,26%	Amuntegament, desnonament, habitatge en condicions deficients, etc.
Econòmiques	694	21,52%	Persones sense ingressos, ingressos insuficients, deutes, administració deficient, etc
Laborals	563	17,46%	Persones a l'atur, persones sense formació, treballs esporàdics, activitats marginals, etc.
Salut i drogodependències	589	18,26%	Alcoholisme, consum de drogues, demències, trastorn mental, ludopatia, malaltia crònica, malaltia mental, etc.
Discapacitats	142	4,40%	Discapacitat física, psíquica o sensorial, mobilitat reduïda, etc.
Aprenentatge	316	9,80%	Dificultats d'aprenentatge escolar, absentisme escolar, etc.
Maltractament familiar	112	3,47%	Maltractaments físics o psíquics, violència, abusos sexuals a menors, etc.
Mancances	537	16,65%	Dificultats relacions familiars, d'integració social, manca d'autonomia personal, etc.
Altres	70	2,17%	Problemes legals d'estrangeria, desatenció institucionals, etc
Total	**3.225**	100,00%	

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

A part de la importància que té l'atenció personal i familiar aquest any s'han realitzat actuacions a nivell grupal i comunitari que intenten incidir en els problemes de les persones. Les noves accions d'aquest any 2014 han consistit a crear dos grups de suport parental al barri de Canaleta de Banyoles amb mares i al barri de La Farga de Banyoles amb pares.

L'objectiu més important i essencial és l'atenció a les persones i, especialment, a les més vulnerables.

Taula 6. Actuacions grupals i comunitàries de l'SBAS. 2014

Actuacions grupals i comunitàries	Participants	Sessions
Banyoles		
Dimbayà. Orientació educativa a mares sudsaharianes	29 dones	28
Hort col·lectiu	7 persones	30
Espai d'acollida social	17 persones	29
Espai familiar	12 dones	9
Grup d'adolescents	7 noies	8
Grup de pares gambians	8 homes	17
Serinyà		
Suport a dones immigrades	5 dones	7

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social.

5.
Prevenció i atenció a l'exclusió social i a la pobresa

L'àmbit de la prevenció i atenció a l'exclusió social i a la pobresa incorpora diversos serveis, recursos i prestacions impulsades i/o gestionades per l'Àrea de Benestar Social per tal de garantir les necessitats bàsiques de les persones en situació de pobresa o exclusió social; però al mateix temps, incorpora mesures i programes per tal de prevenir i actuar sobre les causes generadores d'aquests processos.

Pla local per la inclusió social (PLIS)

El Pla local per la inclusió social de Banyoles (PLIS) és una eina de planificació estratègica adaptada a les necessitats i a la realitat del territori amb la missió de planificar, dissenyar i coordinar iniciatives, mesures i accions d'intervenció social i de prevenció amb l'objectiu d'afeblir els factors que generen exclusió social i aconseguir una major cohesió social al mateix temps que atén aquells sectors de la població que ja es troben en situació d'especial vulnerabilitat.

L'oficina del PLIS ha continuat treballant en el territori portant a terme actuacions de naturalesa diferent. Per una banda, actuacions de recerca, de planificació i definició de polítiques inclusives i per altra banda actuacions més concretes que reverteixen més directament a la ciutadania i a les entitats.

Així, durant aquest any s'ha elaborat l'Estudi sobre la realitat social de Banyoles. Els perfils més vulnerables, que han de servir de base per elaborar el nou PLIS de Banyoles que es presentarà a inicis del 2015. Seguint les recomanacions de l'informe d'avaluació de l'antic pla, PLIS 2009-12, es preveu que el nou Pla sigui més pràctic i concís, tot i que en aquests moments s'està reflexionant sobre el contingut i quin serà l'encaix del nou Pla a l'Àrea de Benestar Social i en el municipi.

Volem destacar el treball desenvolupat amb les diferents taules que coordina i dinamitza el PLIS i que ha permés consolidar una xarxa d'agents sòlida del territori. A través de la Taula d'Infància s'ha desenvolupat el projecte Tarda jove amb el suport econòmic de DIPSALUT (programa Salut i crisi) i els actes de commemoració del Dia mundial de la infància. La Taula de la Discapacitat està treballant pel coneixement de les necessitats no cobertes de les persones amb discapacitat, com l'ampliació de l'oferta esportiva, la creació d'una guia de recursos i la recerca d'avantatges en el transport urbà. A través de la Taula del Gran Recapte s'ha coordinat amb èxit (22 tones d'aliments i participació de 200 voluntaris) la campanya de Banc dels Aliments.

Gran Recapte al Pla de l'Estany.

S'ha seguit potenciant el diàleg amb la ciutadania i les entitats a través dels consells socials municipals, l'organització de la IV Mostra d'entitats del Pla de l'Estany, el treball de difusió i assessorament del port@l d'entitats del Pla de l'Estany i, com a novetat, la dinamització del Consell Consultiu de la Gent Gran del Pla de l'Estany. També volem destacar l'organització amb el SIAD del 4t Cicle de cinema per la inclusió social: Homes en (de)construcció

IV Mostra d'entitats d'acció social del Pla de l'Estany.

Dia internacional de les persones amb discapacitat 2014

Dia mundial de la infància 2014

En últim lloc volem destacar les accions de sensibilització (commemoració de dies internacionals de la discapacitat i la infància), el desenvolupament de dades estadístiques per l'Àrea de Benestar Social i la participació, com a representants de les comarques gironines, en el procés de redefinició dels PLIS a nivell de Catalunya.

Programa integral de la renda mínima d'inserció (PIRMI)

El PIRMI facilita recursos econòmics a persones sense ingressos per tal d'atendre les necessitats bàsiques. L'ajuda econòmica va acompanyada d'un pla de treball en el qual la persona beneficiària es compromet a una sèrie d'acords. Els serveis socials bàsics gestionen les ajudes de la Generalitat i fan un seguiment dels acords presos.

Una de les mesures dins del marc del pacte nacional contra la pobresa impulsat pel Govern de la Generalitat de Catalunya és redefinir la renda mínima d'inserció. Avui en dia, com a conseqüència del context socioeconòmic en el qual ens trobem, són necessaris canvis en la normativa de la renda mínima d'inserció (RMI) per adaptar-se a la nova situació socioeconòmica i per millorar les condicions personals, socials, familiars i d'ocupabilitat d'aquest col·lectiu.

L'any 2014, 160 persones del Pla de l'Estany han rebut aquest tipus de prestació econòmica. Al gràfic següent podem observar l'evolució de la PIRMI del període 2006-2014.

Gràfic 10. Evolució nombre de beneficiaris PIRMI

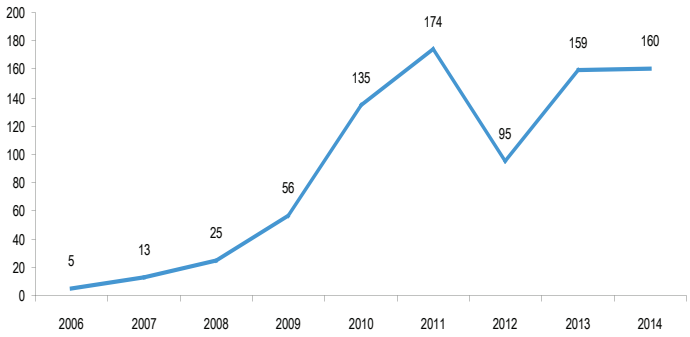

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social.

Ajudes d'urgència social

Les ajudes d'urgència social són prestacions econòmiques que tenen per finalitat atendre necessitats puntuals, urgents i bàsiques, de subsistència, com ara l'alimentació, el vestit i l'allotjament.

Un dels fets que volem destacar aquest any és que les necessitats de les famílies ateses pels Serveis Socials segueixen essent molt importants. L'any passat es van gestionar 574 ajudes econòmiques directes mentre que el 2014 se n'han gestionat 819. El nombre de famílies beneficiàries de les ajudes d'urgència social han estat 241 famílies (958 persones de les quals 476 eren menors de 18 anys). És important ressaltar també que d'aquestes 241 famílies, 184 reben també ajudes del Programa d'aliments CDA. Aquest fet ens mostra la difícil situació d'un gran nombre de famílies.

Destacar l'augment important de la partida econòmica per ajudes l'any 2013 amb una partida de 121.823,99€ i d'aquest 2014 de 170.387,10€, un increment de 48.563,11€.

Taula 7. Despeses econòmiques destinades a les urgències socials. Cost anual i percentatge. Pla de l'Estany. 2014

Tipologia de la prestació	Import	%
Manutenció (en espècie)	69.260,61 €	40,65%
Menjador escolar - aliments	15.811,56 €	9,28%
Allotjament	10.821,47 €	6,35%
Habitatge (lloguer)	25.029,88 €	14,69%
Lleure	6.460,77 €	3,79%
Llibres	349,31 €	0,21%
Transport	2.819,06 €	1,65%
Sanitat/Farmàcia	1.783,51 €	1,05%
Subministres	36.096,27 €	21,18%
Formació	1.851,00 €	1,09%
Altres	103,66 €	0,06%
Total	170.387,10 €	100,00%

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Volem destacar sobretot les despeses econòmiques destinades a les ajudes per la manutenció (aliments) que augmenten en 42.568,12€. El manteniment de l'habitatge i els subministraments (llum, aigua i gas) han augmentat en 11.312,04€ més. Cal destacar també la despesa de 15.811,56€ en ajudes puntuals per menjador escolar

Aliments

Les ajudes per aliments són ajudes socials bàsiques que gestiona directament Càritas Pla de l'Estany a través del CDA (Centre de Distribució d'Aliments) amb la valoració prèvia i derivació dels usuaris dels Serveis Socials Bàsics. El CDA és un servei que proporciona aliments, gratuïtament i de forma temporal, a persones i famílies en situació de pobresa o en risc d'exclusió social amb l'objectiu de pal·liar situacions d'urgència social i promoure l'autonomia personal i social. Paral·lelament s'organitzen cursos de formació per a les persones beneficiàries: cursos d'alimentació saludable, cursos d'economia domèstica, cursos de cuina, etc.

A causa de l'augment de persones ateses i a la necessitat de millorar l'emmagatzamatge i distribució d'aliments, s'ha traslladat el servei a un nou espai situat al passeig Mas Riera 37 de Banyoles (davant el pavelló de la Farga). En aquest sentit, resulta clara l'aposta de l'Administració pública per seguir millorant i ampliant el recurs.

Centre de distribució d'aliments (CDA)

Els aliments que es distribueixen provenen de les compres efectuades per l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany, del Programa d'excedents d'aliments de la Unió Europea, de les donacions d'empreses de la comarca, de les compres realitzades per Càritas i de la campanya del Gran Recapte (organitzada per Banc dels Aliments de Catalunya, i coordinada al Pla de l'Estany a través de la Taula de Coordinació del Gran Recapte). Es ca tancar la campanya amb èxit: 22 tones d'aliments i participació de 200 voluntàris.

Gràfic 11. Aproximació a la procedència aliments distribuïts. 2014

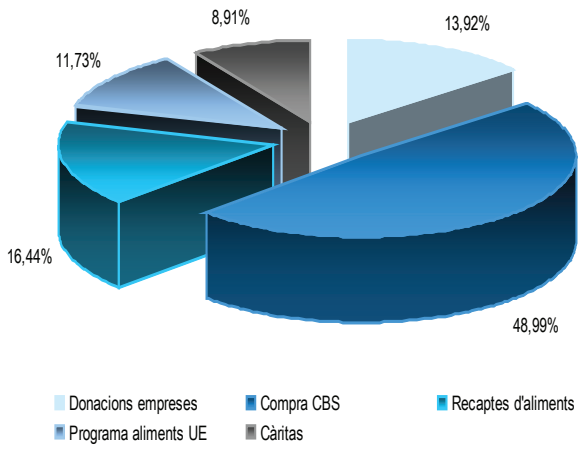

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Al 2014 hem tornat a tenir un important augment del nombre de famílies que reben ajudes d'aliments (gràfic 12). El complex context de crisi i les noves possibilitats que ha ofert el CDA (ampliació de criteris d'accés i barems) han permès ampliar el nombre de famílies beneficiàries d'aquestes ajudes i ampliar la cistella de productes que es reparteixen (carn, verdura, fruita, etc).

Gràfic 12. Evolució famílies que reben aliments Pla de l'Estany

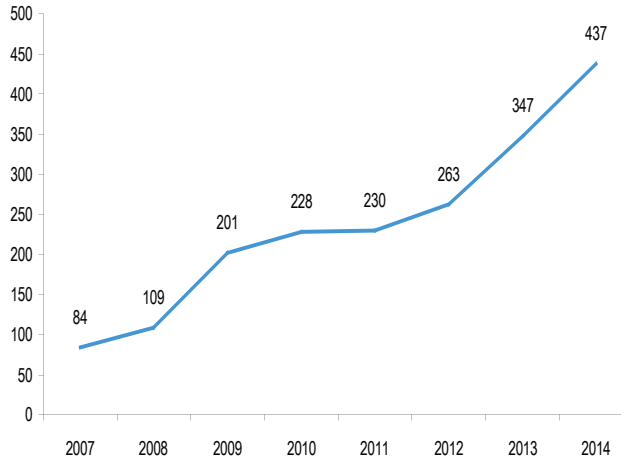

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de Càritas Pla de l'Estany

Al Pla de l'Estany 437 famílies han necessitat el programa d'ajudes per aliments. 90 famílies més que el 2013.

1.601 persones han rebut aliments d'una forma més o menys contínua (328 persones més respecte l'any 2013). En aquest sentit, resulta molt important i preocupant ressaltar que un 44,2% d'aquestes persones són infants i joves menors de 18 anys (708 persones).

Servei d'allotjament per urgències socials

El pis d'emergència social de l'Àrea de Benestar Social ha estat ocupat per 4 famílies amb un total de 3 menors. Aquest pis permet a les famílies que es troben en una situació d'especial necessitat estabilitzar-se i estalviar per poder accedir de manera autònoma a un habitatge.

L'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal ha gestionat directament els 6 pisos de lloguer social de Banyoles i s'han beneficiat del recurs 10 famílies (25 persones en risc d'exclusió social).

A part, hem treballat coordinadament amb l'Oficina Local d'Habitatge de Banyoles que disposa d'una borsa de pisos. S'han derivat 5 persones usuàries dels Serveis Socials.

Programa "Salut i Crisi" al Pla de l'Estany

El programa "Salut i Crisi" neix com a resposta de Dipsalut a l'impacte de la crisi econòmica en la salut de les persones. És un programa que pretén ser temporal i que neix amb la voluntat de desaparèixer quan comencin els indicis de recuperació de la crisi.

El programa "Salut i Crisi" té la voluntat d'identificar i donar suport a totes aquelles iniciatives del territori que donen una resposta coordinada a les necessitats del territori. Es promou la creació o reforçament d'estratègies de coordinació que permetin treballar d'una manera diferent, més cooperativa, més coordinada, amb les famílies, amb treball en xarxa, que permet reorientar les actuacions fent-les més efectives i més eficients.

La Taula de Coordinació del programa està formada per l'Àrea de Benestar Social, Càritas, Creu Roja i Dipsalut. Aquest 2014 s'ha fet un recull de necessitats del territori en base als criteris de Dipsalut i s'ha desenvolupat el projecte Suport a famílies vulnerables al Pla de l'Estany amb una dotació econòmica de 90.953,13€. Dins el marc del projecte s'han desenvolupat les següents actuacions:

1- Projecte tècnic de seguiment participants usuaris CDA.
2- Nutrició i alimentació fresca.
3- Ajudes d'urgència i habitatge
4- Formació sobre mesures per l'estalvi
5- Projecte Ubuntu. Grups d'atenció psicosocial
6- Servei d'actuació socioeducatiu St. Pere.
7- Projecte inclusió, salut i esport (tarda jove)

A part, també s'ha presentat el projecte Suport a l'ocupació de persones vulnerables del Pla de l'Estany, amb una dotació econòmica de 30.317,71€ i que ha permès la contractació, l'any 2015, de 5 persones en risc d'exclusió social.

Atenció a les persones transeünts

Finalment, cal fer referència als serveis adreçats a les persones transeünts, ateses per la Policia Municipal i pels Serveis Bàsics d'Atenció Social. S'han atès 14 persones, 3 menys que l'any anterior.

6.
Atenció a la infància, a la família i a les dones

Servei d'informació i atenció a les dones (SIAD)

El SIAD és un servei d'informació, assessorament i orientació sobre tots aquells temes que puguin ser d'interès per les dones en diferents àmbits: ocupació, cultura, formació, participació, habitatge, salut, família, justícia, esports, lleure, etc. Ofereix una atenció integral a les dones i en facilita l'accés a diferents recursos i serveis.

Enguany s'han atés 195 persones, 174 dones i 21 homes. Per franges d'edat, el percentatge més alt és de persones en la franja d'edat de 31 a 44 anys (38,46%) i de 45 a 65 anys (24,62%).

Taula 8. Persones ateses pel SIAD per municipis. Any 2014

Municipi	Persones ateses 2014
Banyoles	155
Camós	2
Cornellà del Terri	4
Crespià	2
Esponellà	3
Fontcoberta	4
Palol de Revardit	0
Porqueres	16
Sant Miquel de Campmajor	0
Serinyà	6
Vilademuls	3
Desconegut/altres	0
Pla de l'Estany	**195**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del SIAD.

Una altra dada que cal destacar és en relació a la font de derivació. Així el 61,54% de les persones ateses pel SIAD han arribat derivades de Serveis Socials. La segona via de derivació ha estat per iniciativa pròpia (14%). Es manté tendència respecte el 2013.

El nombre d'usuàries ateses pel servei d'atenció psicològica és de 119 dones (les ateses per temes de violència masclista i per suport psicològic general) i representen el 61% de les dones ateses pel SIAD. Si a les 119 hi sumem els 29 menors atesos pel servei d'atenció psicològica, veiem que el 74% de les persones ateses pel SIAD durant el 2014 ha estat per rebre suport psicològic.

Gràfic 12. Àmbit d'intervenció de persones ateses pel SIAD. 2014

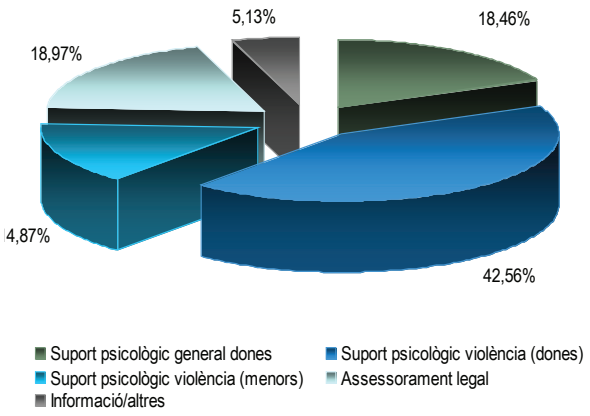

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del SIAD.

SIAD
SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES
DE BANYOLES I EL PLA DE L'ESTANY

Servei d'atenció psicològica a dones i menors que pateixen violència masclista

El servei, que forma part del SIAD, dóna suport psicològic a dones i infants que pateixen o han patit situacions de violència masclista en l'àmbit familiar.

De les dades presentades en l'apartat del SIAD, ara ens centrarem en les dades específiques de violència, tant pel que fa a dones com a menors. Al 2014 s'han atès 83 dones (86,75% de Banyoles, i en menor percentatge d'alguns municipis de la comarca). Les dones autòctones que accedeixen a aquest recurs representen el 50%. Arran del Taller Emocional que es realitza des del projecte Relacions sanes, ha augmentat l'accés, per proximitat i per major informació, de les dones africanes sudsaharianes. Aquest fet és molt positiu, ja que la problemàtica de violència és força notable en aquest col·lectiu.

Els grups d'edat amb els quals s'ha treballat són, majoritàriament, entre els 30 i els 65 anys ja que és la franja normal de vida en comú, criança, família, etc. A nivell de problemàtiques segueixen dominant les relacionades amb les violències, el maltractament psíquic (42,17%), els físics i psíquics (20,48%) i els múltiples (20,48%).

Gràfic 13. Tipus de problemàtica persones ateses pel SdAP.

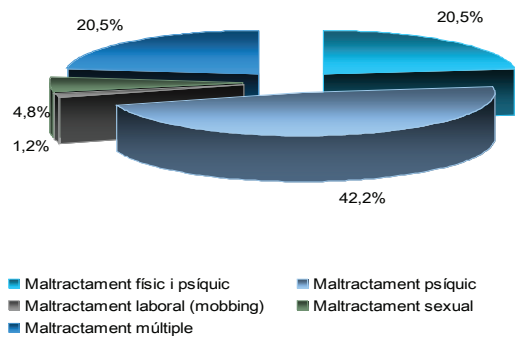

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

El Portal

El SdAPV-Menors ha establert inicialment noves formes d'intervenció on la incorporació de les figures adultes referents dels menors i la intervenció grupal amb els nois i les noies han agafat força protagonisme. La intervenció grupal ha permès oferir diferents formes d'intervenció alhora que ha suposat una bona amortització de recursos i temps.

S'ha ofert atenció psicològica a 29 menors víctimes de violència en el seu entorn familiar. Sobretot s'ha atès a menors de la franja d'edat de 13 a 18 anys (68,97%), de 7 a 12 (27,59%) i de 3 a 6 anys (3,4%). La majoria dels menors atesos són de la ciutat de Banyoles (86,21%). La majoria dels casos (96,5%) presenten una situació de violència masclista a l'àmbit familiar.

Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP)

Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP)

Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP)

El CDIAP Pla de l'Estany és un servei d'atenció als infants de 0 a 6 anys amb algun trastorn en el seu desenvolupament, o amb risc de patir-lo, i també atenció a les seves famílies i al seu entorn.

Al llarg del 2014 s'han atès 211 infants, s'han donat 78 altes i 85 baixes de les quals el 45,34% van ser per variant de la normalitat. Els serveis de salut han derivat un 54,76% dels infants atesos i els serveis d'educació un 33,3%.

Taula 9. Infants atesos pel CDIAP per municipis. Any 2014

Municipi	Persones ateses
Banyoles	149
Camós	3
Cornellà del Terri	8
Crespià	0
Esponellà	1
Fontcoberta	4
Palol de Revardit	1
Porqueres	32
Sant Miquel de Campmajor	0
Serinyà	11
Vilademuls	2
Desconegut/altres	0
Pla de l'Estany	**211**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del CDIAP.

El diagnòstic principal dels infants atesos durant aquest any, ha estat el de trastorns del desenvolupament del llenguatge (27,01%), factors de família/entorn/risc (23,22%), seguit d'altres trastorns (18,48%) que segons els criteris del SISPAP són els que estan en procés de diagnòstic, retard evolutiu i altres, i trastorn en el desenvolupament motor (14,69%).

El CDIAP segueix col·laborant en la realització i revisió de l'estudi Detecció i atenció dels infants en situació de risc de trastorns en el desenvolupament i amb discapacitat, dut a terme entre diferents serveis de la província: Hospital Josep Trueta, Departament de Benestar Social i Família, CREDAG (Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius de Girona), CREV-CRE ONCE (Centre de Recursos Educatius per a Deficients Visuals), EAP (Equip d'Assessorament Psicològic), CSMIJ (Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil) i els diferents CDIAP de les comarques de Girona.

Centre Obert

El Centre Obert ofereix atenció socioeducativa a infants i adolescents fora de l'horari escolar per afavorir el seu desenvolupament personal i la seva integració social. Durant el 2014 ha atès un total de 97 persones des dels diferents espais d'atenció que ha ofert. D'aquests, 42 són infants, 7 adolescents i 48 persones adultes dels seus respectius nuclis familiars o de convivència (s'ha treballat amb 35 famílies). Es manté la tendència comentada l'any passat quant a la intervenció familiar: procurar treballar amb els dos progenitors.

El 38% dels infants atesos són autòctons, seguits d'un 26% d'Àfrica Sudsahariana i un 7% de l'Àfrica del Nord. Es manté que un important percentatge dels casos autòctons que s'incorporen al servei solen requerir una intervenció molt intensiva amb tots els membres de la família. En canvi, la majoria de casos de l'Àfrica Sudsahariana, els infants tendeixen a presentar conductes disruptives i es prioritza la intervenció sobre aquests infants més que en les qüestions familiars. Aquesta observació no significa que els infants de determinades famílies no presentin també problemàtiques de gran complexitat que generen un important grau de vulnerabilitat en els/les seus/ves fills/es.

Igual que en anys anteriors, la majoria d'infants i famílies del servei són de Banyoles (95,2%) i el 4,7% de Crespià i Porqueres.

La majoria dels infants atesos (78%) presenten problemàtiques relacionades amb les situacions familiars desfavorables (fem referència, entre altres, a drogodependències dels progenitors, relacions familiars conflictives, antecedents familiars amb diferents tipus de violències). Les situacions de negligència es donen també en un 66% del total de casos atesos.

Enguany, hi ha una disminució de casos en què es detecten supòsits de maltractament (24%) tot i que és necessari disposar del major nombre de serveis de suport (com els psicòlegs infantils de l'SdAP-V) per atendre la fragilitat de les situacions per les quals passen aquests infants.

Segons la diagnosi socioeducativa que s'ha dut a terme amb cadascun dels casos atesos, la majoria (57%) han estat casos de capacitació i suport, seguits dels preventius (24%) i, finalment, un 19% (un total de 8 casos) de tractament, és a dir, que presentaven un risc moderat o greu i que requereixen o han requerit d'una important intensitat d'intervenció.

Volem destacar les noves accions de treball familiar en grup (el Suku Luvata i els grups de parentalitat). Malgrat que no es compleixen les expectatives inicials d'assistència i ocupació, es valoren com a bona eina metodològica.

Activitats Centre Obert

Activitats Centre Obert

EAIA

L'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) són els serveis socials especialitzats que tenen l'encàrrec de detectar i prevenir les situacions d'alt risc social i desemparament dels i les menors d'edat i les seves famílies. Els EAIA reben els casos en situació de desemparament o en risc d'estar-hi que detecten els serveis socials bàsics, les instàncies judicials o policials, o la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Fan el diagnòstic, la valoració dels infants i del seu entorn sociofamiliar, i proposen les mesures més adequades per a cada cas.

L'EAIA de la Garrotxa va iniciar la seva activitat l'abril de 1991. És un EAIA Supracomarcal que dóna atenció a les comarques de: Cerdanya, la Garrotxa, el Pla de l'Estany i el Ripollès. L' EAIA té una doble dependència: d'una banda, administrativa, del Consorci d'Acció Social de la Garrotxa i, d'altra banda, funcional, pel que fa a les directrius i criteris de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència.

Al Pla de l'Estany s'han treballat 18 casos, 7 dels quals són de nova obertura i 2 s'han tancat. L'EAIA ha realitzat 49 assessoraments a professionals de la comarca, 24 dels quals per primer assessorament i 5 per obertura d'expedient.

Els casos derivats per estudi de sospita de desemparament són principalment casos ben treballats per la base, en el sentit d'haver realitzat prèviament tant intervencions com plans de millora amb les famílies, tenir àmplia informació de les seves dinàmiques perjudicials i coneixement dels nens o joves. Cal destacar un treball de coordinació entre SBAS i el Centre Obert que facilita el treball amb les persones i disposa d'un coneixement extens del dia a dia dels nens.

Aquest any també s'ha treballat coordinadament amb el servei que gestiona Identitats, servei que atén a menors ens eguiment també per l'EAIA, i amb el SIAD, servei que aten les mares maltractades i sovint amb poques capacitats maternals. Cal destacar el treball conjunt fet amb els dos serveis, així com l'esforç per integrar les visions sovint diferents de cada àmbit: família, mare i nen/a.

Quant al tipus de mesura de protecció per atendre els infants i adolescents desemparats d'aquest 2014, un 44% es troben en acolliment residencial CRAE (Centres residencials d'acció educativa), un 38% en estudi, acolliments en família aliena (13%) i expedients de risc amb COSE (6%). Quan el/la menor es troba en seguiment d'una mesura, l'EAIA proposa que la DGAIA n'assumeixi la tutela i elabora un pla d'intervenció que inclou l'aplicació d'alguna mesura protectora.

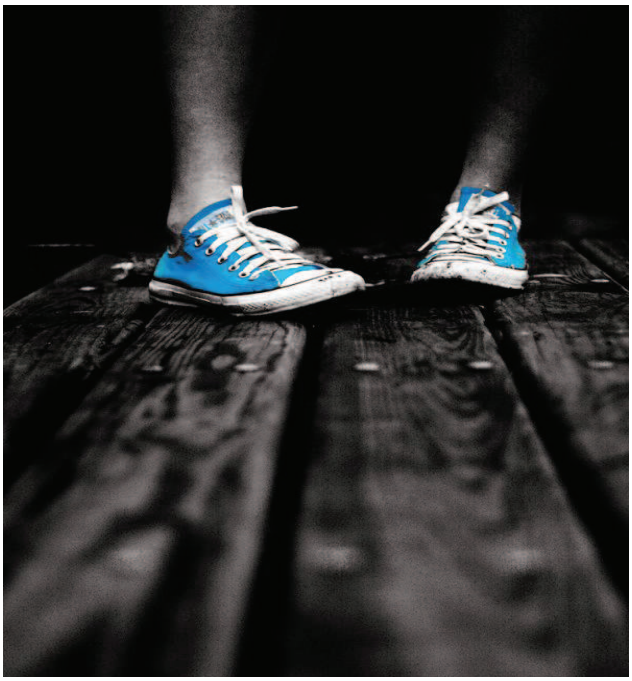

Programa d'educació familiar

Es pretén treballar amb la família al seu context més proper, el domicili, intervenint per potenciar els recursos personals i les habilitats parentals quan es detecten dificultats d'atenció educativa als fills. L'objectiu bàsic és potenciar el rol socialitzador de la família i disminuir les situacions de risc infantil. Aquest any s'han atès 8 famílies amb un total d'11 menors.

Tallers de gènere i de prevenció de la violència

Els tallers són espais de reflexió on es pot incidir en situacions reals de violència i directes i/o susceptibles que passin. Els continguts que es treballen permeten fer una intervenció a tots els nivells.

Al llarg del curs 2013-14 s'han dut a terme 55 ta-llers de prevenció de les violències als centres de primària i secundària del Pla de l'Estany, principalment a Banyoles, amb l'assistència de 1.282 alumnes i 40 professors/es. També s'han realitzat 2 sessions de Teatre-Fòrum en els quals hi han participat 7 grups de 4rt d'ESO de diferents centres educatius (185 alumnes i 12 professors/es).

Totes les activitats es van sol·licitar a través de la Guia de recursos educatius i han estat finançades per l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Banyoles i per l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany. Això ha permès que s'hagi ampliat l'oferta i que 1.467 alumnes i 52 professors/es hagin participat en alguna de les activitats de gènere i prevenció de les violències que realitza l'associació Identitats.

A més, a demanda de l'Institut Josep Brugulat, es van organitzar 4 tallers sobre sexoafectivitat amb alumnes dels 4 grups de 2n d'ESO. Els tallers van ser molt ben valorats i s'ha demanat que s'ofereixin anualment pels grups de 2n d'ESO.

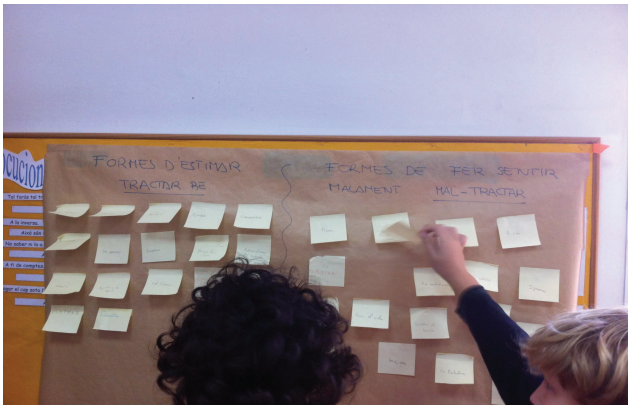

Tallers de gènere i de prevenció de la violència

Serveis d'intervenció socioeducativa

La Cartera de Serveis Socials vigent, aprovada pel Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011, incorpora, dins dels Serveis Socials Bàsics, els serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents

Així mateix, assenyala com a funcions el prestar serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents i els proporciona acolliment i convivència, atenció individual i en grup, derivació i integració a recursos normalitzats de la comunitat, així com la coordinació amb els serveis socials bàsics d'atenció socials pel treball familiar.

L'existència d'un espai d'educació no formal i de lleure ofereix un marc socialitzador i referencial on incidir sobre dèficits socioeducatius, familiars i de l'entorn i així afavorir la prevenció de conflictes des del propi medi del menor. Les activitats de lleure incideixen en el desenvolupament de l'afectivitat, la creativitat, la sociabilitat, i la capacitat intel·lectual entre altres capacitats i habilitats i contribueixen a la salut emocional dels infants. El joc, a part d'aportar diversió és un instrument per treballar la convivència, el diàleg, la cooperació i la col·laboració entre iguals.

En aquests moments la ciutat de Banyoles disposa de 3 serveis d'intervenció socioeducativa:

• Canaleta-Can Puig, gestionat per Orió, assessorament i serveis educatius, que atén infants dels barris de Canaleta i Can Puig (90 participants: 48 nens i 42 nenes).

• La Farga, gestionat per CEPAIM i ubicat al Centre Cívic Banyoles, que atén infants del barri de la Farga de Banyoles (71 participants: 17 nens i 54 nenes).

• Tangram, gestionat per CEPAIM i situat al barri de Sant Pere de Banyoles (27 participants: 14 nens i 13 nenes).

Tangram. Servei Intervenció Socioeducativa

La Farga. Servei Intervenció Socioeducativa

7. Promoció de l'autonomia i atenció a la dependència

Servei de promoció de l'autonomia personal

Des que es va originar la LAPAD (Llei d'autonomia personal i atenció a la dependència), amb l'objectiu de promocionar l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència, aquesta ha sofert moltes modificacions, i aquest any 2014 no ha estat l'excepció. Cal destacar l'entrada en vigor de la nova ordre de copagament (Ordre BSF/130/2014, de 22 d'abril), que modifica els criteris que es tenen en compte per valorar la participació de les persones beneficiàries en el finançament de les prestacions no gratuïtes incloses a la Cartera de Serveis Socials, així com per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència en l'àmbit territorial de Catalunya. L'altre canvi important és la reactivació de les prestacions econòmiques vinculades al servei de residència.

A l'any 2014 s'han atès un total de 638 persones en situació de dependència. La xifra ha augmentat en referència a l'any passat. Analitzant les dades de les persones ateses, es manté igualment, com cada any, un percentatge més elevat de dones ateses al servei respecte als homes, ja que l'esperança de vida de les dones continua sent més elevada.

Taula 10. Persones ateses Servei d'Atenció a la Dependència per municipis. Any 2014

Municipi	Persones ateses
Banyoles	398
Camós	14
Cornellà del Terri	65
Crespià	5
Esponellà	25
Fontcoberta	18
Palol de Revardit	5
Porqueres	39
Sant Miquel de Campmajor	6
Serinyà	9
Vilademuls	25
altres	29
Pla de l'Estany	638

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

S'han realitzat un total de 111 sol·licituds inicials de dependència (sol·licitud de reconeixement de la situació de dependència i del dret a les prestacions). Aquesta xifra segueix minvant en relació a anys anteriors com a conseqüència de les limitacions que es segueixen produint alhora d'accedir a les prestacions i als serveis que atorga la llei de dependència.

En quant a sol·licituds de revisió de grau de dependència, se n'han realitzat 81. Aquest any, es diferencien per primera vegada les persones que han realitzat una primera sol·licitud de revisió de grau (28 persones), una segona revisió (46 persones) o bé una tercera revisió de grau (7 persones).

Quant al nombre de programes d'atenció individual (PIA), aquest 2014 se n'han realitzat 79, xifra inferior també respecte l'any passat. Per altra banda, s'han realitzat 123 modificacions de PIA, aquesta és una dada significativa ja que les modificacions són superiors i gairebé dupliquen el nombre d'acords PIA realitzats. Això ens demostra que la situació de la persona amb dependència és molt variable i genera canvis de manera progessiva. Cal destacar que les prestacions i els serveis es poden modificar per donar una resposta més personalitzada a l'usuari i a la seva situació.

Suport a familiars cuidadors i suport al dol

Atendre i tenir cura d'una persona amb dependència en el mateix domicili pot suposar per les famílies cuidadores una càrrega personal i social que té conseqüències negatives per a la seva dinàmica i salut, si no disposen de mesures de suport especialitzat. Els grups de suport ofereixen un espai per a les persones cuidadores on poden tractar les seves preocupacions, dificultats i experiències, alhora que reben un suport del grup i dels professionals especialitzats.

Els professionals que participen en els grups són una psicòloga familiar i una treballadora social de l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany, que condueixen el grup, i professionals d'infermeria i/o medicina de l'equip d'Atenció Primària de l'Àrea Bàsica de Salut de Banyoles, que s'encarreguen de les xerrades sanitàries.

S'han realitzat un total de 18 sessions del grup de suport a familiars cuidadors durant l'any 2014. Dotze d'aquestes pertanyien al grup que es va iniciar el mes d'octubre del 2013 i que va finalitzar el mes de juny de 2014. El mes d'octubre de 2014 es va iniciar un nou grup del qual s'han realitzat 6 sessions. La mitjana d'assistència ha estat de 10 persones, procedents, la majoria, de Banyoles.

Aquest any 2014 es va iniciar un grup de suport al procés de dol que va durar del mes de gener al mes de juny, amb un total de 8 participants.

Servei d'ajuda a domicili

El SAD és un equip de professionals que ofereix atenció i ajuda al domicili per millorar la qualitat de vida, l'autonomia personal o les relacions de convivència. Aquest any s'han atès 151 persones.

L'Àrea de Benestar Social té un sistema de control de qualitat del SAD de les empreses externes que presten aquest servei. Atès que es tracta d'un servei d'atenció directa a la persona és necessari garantir el control del servei com a garantia de qualitat.

La posada en marxa d'aquesta actuació ha permès valorar el treball que realitzen les empreses prestadores del SAD i reconduir situacions no adequades, resoldre incidències i sobretot tenir un coneixement ajustat del treball que es realitza als domicilis de les persones usuàries dels nostres serveis.

Taula 11. Persones ateses pel SAD per municipis. Any 2014

Municipi	Persones ateses	%	Hores
Banyoles	61	40,40%	8.177,65 h
Camós	4	2,65%	643,125 h.
Cornellà del Terri	25	16,56%	5.785,675 h.
Crespià	3	1,99%	740,25 h.
Esponellà	4	2,65%	539 h.
Fontcoberta	8	5,30%	1.177,5 h.
Palol de Revardit	3	1,99%	2.144,25 h.
Porqueres	25	16,56%	5.852,96 h.
Sant Miquel de Campmajor	5	3,31%	1.462,5 h.
Serinyà	10	6,62%	1.900,94 h.
Vilademuls	3	1,99%	1.116 h.
Pla de l'Estany	**151**	**100,00%**	**29.539,85 h**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Servei d'àpats a domicili

Proporciona el dinar a domicili i cobreix les necessitats bàsiques d'alimentació i nutrició a persones que han perdut la capacitat d'autonomia, però que amb determinats suports poden romandre al domicili. Aquest any s'han beneficiat d'aquest servei 61 persones de la comarca.

Taula 12. Servei d'àpats a domicili per municipis. Any 2014

Municipi	Usuaris	%	Número
Banyoles	32	52,46%	4.329
Cornellà del Terri	12	19,67%	2.196
Fontcoberta	4	6,56%	469
Porqueres	5	8,20%	275
Serinyà	5	8,20%	920
Vilademuls	3	4,92%	828
Pla de l'Estany	**61**	**100,00%**	**9.017**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social

Teleassistència

És un servei de suport personal i social que permet mantenir la persona en el seu domicili amb la millor qualitat de vida possible gràcies a un aparell que manté una connexió permanent entre la persona i una central d'alarmes les 24 hores del dia i durant els 365 dies de l'any.

Al Pla de l'Estany, 301 persones han gaudit del Servei Local de Teleassistència que situa el grau de cobertura en un 5,11% respecte la població de més de 65 anys. El 2014 s'han gestionat 67 altes i 33 baixes del servei (269 actives a 31 de desembre). El perfil de la persona usuària és el d'una dona que té més de 80 anys i que viu sola.

El Servei ha gestionat 5.948 trucades. D'aquestes, 2.709 han estat trucades realitzades per les persones usuàries (sobretot per tenir una conversa, soledat, o per demanar informació). També s'han gestionat 197 emergències que han mobilitzat el SEM-061 i familiars. és important destacar que el servei ha fet 463 visites a domicilis de persones usuàries del Pla de l'Estany.

Fem Companyia

L'objectiu del Servei de Prevenció de les Situacions de Dependència Fem Companyia és la millora de la qualitat de vida de les persones majors de 70 anys que viuen soles a la comarca del Pla de l'Estany mitjançant la prevenció de riscos, l'atenció a les mancances derivades de les situacions de pèrdua d'autonomia i la participació en activitats de tipus sociocultural. Aquest objectiu es treballa, per una banda, a partir de l'atenció individual (detecció, diagnòstic, seguiment i coordinació amb el Servei Bàsic d'Atenció Social) i, per una altra, a nivell grupal i/o comunitari mitjançant la participació en activitats lúdiques, socials i culturals. Aquest servei és fruit de l'assessorament en polítiques d'actuació gerontològica a les entitats de gent gran i ajuntaments i del foment del rol actiu de les persones grans.

Aquest any s'han atès individualment 496 persones, 106 homes i 390 dones. Per realitzar aquesta atenció s'han dut a terme 493 visites a domicili, 252 acompanyaments i 643 sessions grupals amb una participació de 986 persones.

Taula 13. Persones ateses Fem Companyia per municipis. Any 2014

Municipi	Persones ateses
Banyoles	190
Camós	21
Cornellà del Terri	33
Crespià	15
Esponellà	14
Fontcoberta	32
Palol de Revardit	24
Porqueres	111
Sant Miquel de Campmajor	14
Serinyà	22
Vilademuls	20
Pla de l'Estany	**496**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de l'Àrea de Benestar Social.

És important ressaltar que des d'aquest any es disposa d'un vehicle adaptat per poder oferir un servei de transport de qualitat que per les característiques del territori i de la població usuària resulta indispensable perquè les persones puguin participar de les activitats proposades. Val a dir també que actualment es té un conveni amb l'institut Pere Alsius per a desenvolupar el projecte Singulars amb què es treballa amb alumnes en risc d'exclusió social.

Fem clic, Crespià.

Fem ruta. Fontcoberta

Fem memòria. Camós

Són accions pròpies d'aquest servei: Fem memòria, Fem manualitats, Fem anglès, Fem català, Fem camí, Fem mercat, Fem clic, Fem cine, Fem ruta, sortida a la platja i la sortida al cinema.

El Fem Companyia treballa trasnversalment i en xarxa amb els següents projectes: la Biblioteca a casa, Fem clic, Inter 12/90, Jocs cognitius, a Porqueres Grans protagonistes, Trencant motllos, Fem un hort, Pau Casals, Grans modistes-dones de moda, Recuperació de la memòria històrica de les dones treballadores i Què fem i desfem amb el nostre temps.

Transport adaptat

És un servei que dóna resposta a necessitats específiques de desplaçament a persones que tenen problemes de mobilitat per accedir als diversos serveis (socials i sanitaris) i que afavoreix la integració social i el dret a l'accés a serveis i recursos.

Al llarg de l'any, s'han realitzat 1.943 serveis de transport adaptat per a 40 persones (10 homes i 30 dones) als següents serveis: SAIAR Porqueres, COIET, CAP Banyoles, CAP Güell, Casal de la Gent Gran de Porqueres, Hospital Josep Trueta i Consorci St. Gregori.

Transport adaptat

Gent gran activa

És un programa d'activitats orientades a evitar les situacions de soledat i aïllament, la immobilitat i l'agreujament de problemes específics de salut. L'objectiu és desenvolupar actuacions positives de promoció de la salut, i es posa èmfasi en les potencialitats de la persona.

S'han realitzat 29 cursos específics pel programa Gent gran activa, tots de gimnàstica de manteniment amb una mitjana de 93 persones usuàries per trimestre.

A la festa de cloenda del Gent gran activa que es va celebrar el passat 6 de juny al Pavelló de Cornellà del Terri, els diferents grups de gimnàstica activa dels municipis de la comarca van realitzar una demostració del que han estat treballant al llarg de l'any.

Cloenda Gent Gran Activa

8.
Foment de la convivència i la cohesió social

L'acollida i la integració de les persones immigrades

Pla de ciutadania i immigració (PCI)

És un programa que té com a objectiu principal promoure una política global d'integració de les persones immigrants estrangeres establertes a la comarca, en el marc general d'un procés de construcció i manteniment de la cohesió social.

Des del PCI es gestiona el Servei de Mediació Intercultural, els agents d'acollida i el Programa de retorn voluntari (PREVICAT).

Seguint la dinàmica habitual dels últims anys, des del PCI s'ha seguit treballant en xarxa amb tots els serveis presents al territori (municipal, comarcal, supracomarcal) que tenen incidència en el tema de la ciutadania. A nivell de la província de Girona la tècnica del PCI ha participat en l'elaboració del protocol de prevenció de matrimonis forçats i en tres grups de treball organitzats per la Direcció General per a la Immigració (prevenció de la mutilació genital femenina i matrimonis forçats, col·lectiu sarahule i indicadors que poden facilitar la planificació i avaluació de projectes).

Cal destacar que la Comissió Tècnica de Seguiment de Protocols de Violència va aprovar el protocol de matrimonis forçats i que es presentarà en una jornada a Banyoles durant el primer semestre de 2015. A nivell de la comarca la Comissió de Prevenció de Mutilació Genital Femenina (MGF) s'ha reunit 3 vegades i s'han fet tallers de sensibilització vers les conseqüències de la MGF. Aquesta activitat, dirigida específicament al col·lectiu de les persones sudsaharianes, va comptar amb uns/es 70 assistents. També es van fer més de 10 tallers i 15 entrevistes individuals sobre aquest tema en el marc del projecte europeu Replace II que el Gabinet d'Estudis Sociològics (GES) va implementar a Banyoles en col·laboració amb el PCI.

El PCI desenvolupa conjuntament amb els serveis socials bàsics el projecte Dimbaya, un espai per a mares en el qual poden compartir experiències, plantejar dubtes, rebre orientacions en grup per modificar, millorar i reforçar positivament les seves habilitats educatives i de gestió familiar, i en el qual han participat 29 dones sudsaharianes de la Farga. Des d'octubre es fa també a Canaleta, sota el nom Espai família i amb la participació de 12 dones.

Altres actuacions del PCI han estat el suport tècnic a l'associació de suport al batxillerat per a noies sudsaharianes, nova edició de l'Inter 12/90, Trencant motllos (amb 67 assistents), xerrades sobre alimentació a les escoles, coorganitzades amb l'EAP i ha començat un estudi sobre el col·lectiu xinès que es presentarà durant la primera meitat del 2015.

Cal destacar també el projecte Dones km 0, projecte en col·laboració amb el SIAD, amb què s'ha aconseguit un projecte nou, vistós i engrescador amb moltes possibilitats futures. A part també s'han organitzat tallers sobre medi ambient amb nens i nenes del socioeducatiu la Farga i dones del barri, tots a càrrec de l'Escola de Natura.

En últim lloc, s'ha reactivat la Comissió Intercultural Municipal (CIM) amb la presència de quasi totes les entitats que treballen en l'àmbit de la immigració.

Servei de Mediació Intercultural (SMI)

El servei va realitzar 2.285 intervencions amb 991 persones d'origen sudsaharià, marroquí i xinès, a més de diverses intervencions comunitàries amb persones del mateix origen i en col·laboració amb altres serveis i programes de la ciutat. La majoria de persones ateses són de la ciutat de Banyoles.

En les intervencions individuals es van atendre més persones que l'any 2013 (991 *versus* 776). El percentatge més alt d'intervencions s'ha desenvolupat a l'àmbit d'educació (40,10%), seguit pel dels serveis socials (30,15%). També s'han desenvolupat intervencions en salut i per tràmits administratius.

Gràfic 14. Tipus d'intervenció del SMI. 2014

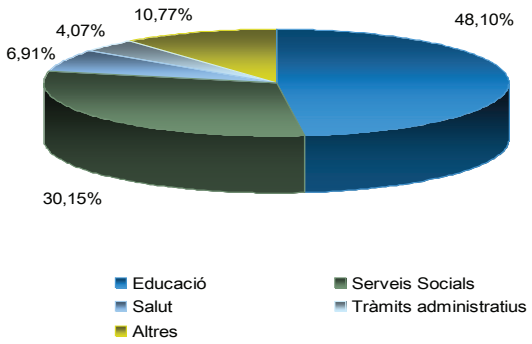

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del Pla Ciutadania i Immigració.

Arrelaments socials

L'arrelament social és un informe presentat per la persona estrangera no comunitària, major d'edat (o major de 16 anys amb autorització del representant legal) que tingui el domicili habitual en un municipi de Catalunya i en situació administrativa irregular, que pretengui tramitar una autorització de residència temporal per a l'arrelament social. En l'entrevista s'analitza la documentació i s'elabora la proposta d'informe municipal que s'envia a la Direcció General per a la Immigració juntament amb la sol·licitud, i la documentació requerida on és valorada i s'emet l'informe d'arrelament social fa-

vorable o desfavorable en funció de si s'acredita suficientment la integració social de la persona interessada.

Al Pla de l'Estany aquest informe es realitza des de l'Àrea de Benestar Social. S'han atès 39 persones i realitzat 45 entrevistes per fer la proposta d'arrelament social. A part s'han atès 22 persones per realitzar la proposta de renovació del permís de residència i s'han realitzat 33 entrevistes.

Agents d'acollida

És un equip de professionals que ofereix informació a les persones nouvingudes per afavorir el seu desenvolupament personal i la seva integració social.

La proporció de població estrangera sobre el total de població al Pla de l'Estany és d'un 16,37% a desembre de 2014. A Banyoles, en canvi, és d'un 22,72%. Banyoles és el municipi de la comarca amb l'índex més alt de persones estrangeres empadronades. Un 85'6% de les persones nouvingudes del Pla de l'Estany estan empadronades a Banyoles. Els col·lectius més nombrosos són el marroquí i el subsahàrià, que sumen un 54,3% de totes les persones estrangeres.

És important remarcar que la població nouvinguda és més jove que la població autòctona. Només un 7,9% de la població immigrada té més de 50 anys, mentre que en la població autòctona aquest percentatge és de 39,8%. Les franges d'edat amb més persones nouvingudes són les d'entre 30 i 40 anys, en segon lloc entre 20 i 30 anys, i en el tercer la de nens/es fins a10 anys.

Els agents d'acollida han atès 1.152 persones, 802 homes i 350 dones, de Banyoles. Segons l'origen, la gran majoria de persones ateses són de l'Àfrica subsahariana (69,62%) i de l'Àfrica del Nord (28,04%). Cal destacar que la majoria d'intervencions han estat per ajudar a realitzar tràmits diversos (83%), seguit per la interpretació de correspondència (16,01%). Les consultes que més es van repetir van ser:

• SEPE (Servicio Público de Empleo Estatal), per gestions de prestacions, horaris, comprovacions.
• Registre Civil, per consultar expedients i/o documents relacionats amb el procés d'obtenció de la nacionalitat.
• Govern Civil de Girona per consultar els expedients d'estrangeria.

Servei d'Assessorament Jurídic

El Servei d'Assessorament Jurídic (gratuït i obert a tota la població) es va crear al novembre del 2007. S'han atès 78 persones l'any 2014, 34 persones menys que el 2013.

L'origen del major nombre de ciutadans que fan ús del servei és autòcton (44,87%), seguit del nord de l'Àfrica (23,07%), l'Àfrica Subsahariana (14,10%) i l'Amèrica del Sud (12,82%).

Les demandes han estat molt variades: estrangeria (25,64%), família (19,23%), laborals i penals (16,66% cadascuna) i sobre habitatge (15,38%). És un servei que cal mantenir a causa de la bona acollida que té i també perquè és un bon recurs per derivar casos des de Serveis Socials per rebre orientació legal.

Centre Cívic Banyoles

Enguany és el tretzè any de funcionament de l'equipament i del Centre Cívic, de titularitat municipal. Es caracteritza per ser un espai polivalent i obert a les tendències socioculturals de Banyoles. Com a equipament municipal, té per objectiu impulsar i incrementar el teixit de relacions socials de la comunitat, potenciar la vida associativa, creant espais i situacions en les quals conflueixin interessos i iniciatives ciutadanes per a l'oci, per a la cultura i per a les relacions socials i manifestacions culturals.

Pel que fa a les dades estadístiques del Centre Cívic cal dir que s'han atès 3.741 persones i els usos de l'equipament han estat de 20.248. Els agents d'acollida i les activitats externes (30,79% i 26,38% respectivament) reben el major nombre de persones, seguit dels cursos, 20,36%, i les associacions, 14,70%. Per sexe sobretot les dones han participat dels cursos, mentre que els homes són els que en major nombre han estat atesos pels agents d'acollida.

Els usos del CCB vénen donats per tres grans sectors (taula 14): els cursos del CCB, les activitats externes (l'ús tant per part de l'administració com d'entitats privades) i les associacions. Les associacions es mantenen amb poques fluctuacions respecte el 2013, tot i que cada any hi ha més associacions que tenen la seva seu social al CCB.

Taula 14. Persones ateses Centre Cívic Banyoles. 2014

	2014			
Activitats i serveis	N. Persones	%	Homes	Dones
CURSOS CCB	762	20,36%	150	612
PUNT ÒMNIA	198	5,29%	104	94
GRAN ÒMNIA	14	0,37%	10	4
SERVEI JURÍDIC	78	2,08%	36	42
ACTIVITATS EXTERNES	987	26,38%	444	543
ASSOCIACIONS	550	14,70%	319	231
AGENTS D'ACOLLIDA	1.152	30,79%	802	350
TOTAL	**3.741**	**100%**	**1.865**	**1.876**

Font. Elaboració pròpia a partir de dades del Centre Cívic Banyoles

Referent als cursos es mantenen amb molt poques oscil·lacions. El nombre d'usuaris ha variat en 33 persones a la baixa envers l'any anterior. S'ha mantingut l'oferta quantitativa en els darrers 3 anys: s'han ofertat 136 cursos anuals, dels quals se n'han realitzat un 64%. També s'ha intentat, en la mesura del possible, abaratir els cursos al màxim i així poder-los fer assequibles a més població.

La programació extraordinària d'estiu, els tastets del Cívic, monogràfics de dues hores realitzats durant el més de juliol i al preu popular d'1€ s'han mantingut dins la programació estable. Aquest 2015 s'introduiran els tastets d'hivern la setmana prèvia a les festes de Nadal.

Cursos Centre Cívic Banyoles

L'anàlisi que fem de les franges d'edat dels usuaris és que els majors de 65 anys han baixat en nombre per donar pas a la franja compresa entre els 30 i els 50 anys. Hi ha hagut un petit augment entre els menors de 30 que sempre són els que mostren més baixa participació. Cal destacar també la bona acollida que han tingut els cursos amb infants i pares i mares, una bona proposta que es mantindrà.

Tant en els cursos propis del CCB, com en el Gent gran activa destaquen clarament les dones com a usuàries i la població resident a Banyoles.

Enguany s'ha dut a terme l'ampliació del Centre Cívic i es pot gaudir de les millores realitzades a la infraestructura del Centre Cívic original. Cal destacar el guany qualitatiu que ha suposat traslladar el Punt Òmnia i incloure el nou espai socioeducatiu de la Farga. Els espais lliures s'han destinat a sala polivalent, d'associacions i espai de reunions i trobades.

Cursos Centre Cívic Banyoles

Punt Òmnia

El Punt Òmnia és un servei preventiu i socioeducatiu, adreçat a tothom, que treballa amb les noves tecnologies, entenent-les com un mitjà de millora i promoció de l'autonomia de les persones i un element de participació afavoridor de la cohesió social. El Punt Òmnia és un espai de relació, de formació, d'informació i de participació en la comunitat.

L'accés a l'Òmnia es regeix pel principi d'universalitat, és a dir, obert a tothom i de manera específica als col·lectius de persones en risc d'exclusió. Té per finalitat promoure la participació dels usuaris en la seva comunitat, afavorir l'autonomia de les persones, educar en el bon ús de les TIC i evitar la fractura digital que el desconeixement de les noves tecnologies pot causar entre els ciutadans.

Des d'aquest espai es detecten les necessitats d'aprenentatge individuals i col·lectives i es promou l'adquisició de coneixement compartit, utilitzant un model formatiu d'intervenció que fomenta la socialització i la integració social, i transmet valors democràtics, solidaris i participatius.

Aquesta realitat fa que entre els usuaris del Punt Òmnia es trobi una àmpila diversitat de persones, grups i col·lectius:

- Persones que per problemes socioeconòmics no poden disposar d'un ordinador a casa.
- Infants i/o joves en risc social o no, que troben a Òmnia una oportunitat per divertir-se, formant-se i relacionant-se i que a partir de les diferents activitats van adquirint un major coneixement de les tecnologies de la informació.
- Dones que no tenen cap coneixement d'informàtica i que troben a l'Òmnia espais de relació i d'aprenentatge de les noves tecnologies.
- Persones immigrades que accedeixen al projecte per formar-se i cercar feina.
- Gent gran interessada a aprendre informàtica.
- Grups i persones amb especials dificultats d' aprenentatge.
- Entitats del territori que troben en el Punt Òmnia eines i recursos que els permet desenvolupar millor la seva tasca.

Aquest any s'han atès un total de 2.012 persones amb un total de 5.627 usos. Ens cal destacar que el 94% de població usuària de l'Òmnia és d'origen estranger. S'han realitzat un total de 21 tallers (12 d'alfabetització digital, 6 d'avançats i 3 de tractament d'imatge). En aquest sentit, l'espai s'ha consolidat com a espai formatiu de reforç escolar i d'accés a les noves tecnologies. Aquest 2014 s'han atès 14 persones amb discapacitat psíquica.

Punt Òmnia

Pla de polítiques de dones del Pla de l'Estany

El Pla de polítiques de dones ha realitzat moltes activitats de sensibilització, formació i informació que han implicat un gran nombre de persones, especialment dones, però també joves i nens i nenes a través dels tallers als centres educatius.

El Consell Comarcal ha rebut una subvenció de l'Institut Català de les Dones per elaborar una nova diagnosi i un nou Pla de polítiques de dones ja que l'anterior havia caducat el desembre del 2013. El nou Pla, que s'aprovarà a principis del 2015, tindrà una vigència de 4 anys, amb possibilitat de prorrogar-se dos anys més.

S'han realitzat tres nous projectes en col·laboració amb altres serveis o programes de l'Àrea de Benestar Social. Per una banda, amb el PCI s'ha col·laborat amb el projecte Dones Km 0, que ha implicat una vintena de dones de 13 nacionalitats diferents. El que s'ha aconseguit és un projecte nou, vistós i engrescador, i un grup de dones amb moltes possibilitats de fer més activitats.

Exposició Dones Km 0

Dones Km 0

S'ha organitzat conjuntament amb el PLIS el Cicle de Cinema, centrat enguany en el tema de les masculinitats i durant el qual s'han tractat temes com la crisi d'identitat, la parentalitat, la violència o l'homosexualitat.

4t Cicle de cinema per la inclusió social: Homes en (de)construcció

Finalment, amb el Servei Fem Companyia i l'historiador Miquel Aguirre s'ha realitzat una recerca sobre les dones i el treball a la comarca del Pla de l'Estany que pretén recuperar i difondre la memòria històrica de les dones que van tenir un paper important en la industrialització de Banyoles i el Pla de l'Estany durant el segle XX.

També s'ha col·laborat amb altres serveis i entitats del territori en la coordinació de diades internacionals com el 8 de març o el 25 de novembre. També es va iniciar un projecte amb les biblioteques de Banyoles i de Porqueres sobre la representació de les dones als còmics, que es presentarà l'estiu de 2015.

Exposició Lluita per l'oportunitat de viure

Dinàmica a Serinyà "Il·lustradores il·lustrades"

ÀREA DE BENESTAR SOCIAL
CONSELL COMARCAL DEL PLA DE L'ESTANY

c/ Pere Alsius 12, 1a
t. 972580388
benestarsocial@plaestany.cat
http://benestarsocial.plaestany.cat